

FAGBLADET FOA

**LÆSELEG
BOOSTER
BØRNENES
SPROG**

SIDE 15

SFO på floor
**DISKOFEST
STYRKER
FÆLLES-
SKABET**

SIDE 18

MALENE MØDER BØRN MED UDFORDRINGER PÅ SIT ARBEJDE:

BØRNENE GØR DET SÅ GODT, DE KAN

SIDE 24

LYT TIL FAGBLADET FOA

DU MÅ IKKE VÆRE MED

De voksne kan nemt misforstå børns måde at beskytte legen på
Det kan virke brutalt, når børn afviser hinanden, og i bedste mening griber de voksne ind. Men virker det?

MÅ DE LEGE DOKTOR?

Onani og numselege i børnehaven kan skabe panik
Hvad er naturligt, og hvad skal man reagere på, når børn udforsker deres kroppe?

VÆKKE ELLER EJ?

Myter og amnestuesnak forstyrrer børns søvn
Der er mange holdninger til, hvordan og hvornår små børn skal sove. Find ud af, hvad der er op og ned.

UNDGÅ AT BRÆNDE UD

Bare tre minutters pause kan gøre en kæmpe forskel
Det kan være svært at finde tid til pauser i et hektisk arbejdsliv. Men de er enormt vigtige.

KAN VI FEJRE UDEN GUF?

Dagtilbud har sagt farvel til, at børnene deler ud til fødselsdage
Hvordan reagerer børn og forældre på, at kage og andre lækkerier er taget ud af fejringen?

FÅR DU NOK SØVN?

Hør, hvorfor solbriller kan hjælpe dig af med søvnproblemer
Du behøver ikke at være bekymret for dit helbred, selvom du arbejder om natten. Bare du får søvn nok.

Husk, at du kan høre mere fra Fagbladet FOA i podcasten 'Færdigt Arbejde'. Find for eksempel disse seks episoder, hvor du normalt lytter til podcast – eller gå ind på **Fagbladetfoa.dk/podcast**.

SNAPSHOT SÅDAN FÅR MAN DET HEEELT RIGTIGE DISKO-HÅR

SIDE 18

INDHOLD

- 4 Chefredaktørens leder**
- 6 Fag og fremtid**
Sådan kan man holde på pædagogisk personale
- 8 FOKUS Urinprøver**
Er det rimeligt, at en kvinde har skullet aflevere rene urinprøver igennem 10 år?
- 12 Velfærdens Talent 100**
Årets 100 velfærdstalenter skal snart kåres – Sandra kan blive et af dem. Læs hvorfor
- 14 Groft sagt**
- 15 Forskerzonen**
Læseleg gør underværker for børnenes sprog
- 16 Striiben & Medlem til medlem**
- 18 Snapshot**
3. klasse planlægger den årlige diskofest i SFO'en
- 22 Fagligt talt**
- 24 TEMA Autisme**
Sådan arbejder man bedst med børn, der har en diagnose
- 32 Interview**
Præsten elsker sine hjemmeplejere
- 34 INDBLIK Varmepauser**
Sommeren nærmer sig – og dermed også risikoen for at arbejde under hedebølger
- 40 Brug FOA**
Der kan være penge at hente ved at få tjekket din lønseddel
- 43 Min vej**
Økonomichef vil slutte sit arbejdsliv som sosu-medarbejder
- 44 Faglig praksis**
Børnehus arbejder med mere medbestemmelse
- 46 A-kassen**
- 47 Mad på farten**
- 48 Det sker**
- 50 Quiz**

INDBLIK
VARMEN
ER EN BY I
RUSLAND FOR
MANGE FOA-
MEDLEMMER
SIDE 34

TEMA
BØRN MED
DIAGNOSER SKAL
OGSÅ TRIVES
SIDE 24

**SANDRA ER ET FANTASTISK UNGT OG ENGAGERET MENNESKE,
SOM ER EN ÆRE OG ET FYRTÅRN FOR SIN STAND. SIDE 12**

PER JUUL PEDERSEN, PÅRØRENDE

SOSU-ASSISTENT SANDRA LARSEN GJORDE EN KÆMPE FORSKEL I PER JUUL PEDERSENS MORS SIDSTE TID – DERFOR INDSTILLEDE HAN HENDE SOM VELFÆRDTALENT

FOA

Ansv. chefredaktør Klaus Lange
klaus@foa.dk · 46 97 23 21

Fagbladsredaktør Allan Wahlers
alwa@foa.dk · 46 97 26 44

Udgiver FOA · Staunings Plads 1-3
1790 København V · 46 97 26 26
foa.dk · foa@foa.dk

HVEM TÆNKER DU PÅ, NÅR HIMMELBUSSEN DYTTER?

VELKOMMEN | Hvad betyder noget for os i vores sidste dyrebare øjeblikke?

Jeg tror, det handler om de mennesker, vi elsker. Resten af vores tilværelse vil nok mest være fyld mellem de vigtige øjeblikke sammen med dem, der har stået os allernærmest. For mig er det en vild tanke. For hold da op, hvor 'fyldet' fylder meget i vores travle tilværelser.

I denne udgave af fagbladet kan du på side 12-13 læse om noget af det, der betød noget for Vera Juul Pedersen i hendes sidste tid. Det er en virkelig smuk og vigtig historie. Den handler nemlig om, hvor meget du og dine kolleger nogle gange kommer til at betyde for de mennesker, I passer på – og deres familier.

Og så handler historien om talent. Ikke den slags talent, der hyldes af erhvervslivet for at tjene millioner af kroner. Men den slags talent, der gør en forskel for andre mennesker – værdstalent.

Talent er nemlig også evnen til at give et barn med en hård bagage en fantastisk dag. Evnen til at berolige en psykiatrisk patient. Evnen til at redde et liv eller lindre lidelse. Evnen til at drage omsorg og pleje ældre og syge. Og meget mere.

Og ved I hvad? Når himmelbussen kommer, så bliver det ikke aktiespekulantens trillioner, der betyder noget. Det vil være jeres værdifulde arbejde, der gør en forskel. God læselyst! ★

Klaus Lange
KLAUS LANGE
ANSV. CHEFREDAKTØR

”

HOLD DA OP, HVOR
'FYLDET' FYLDER
MEGET I VORES
TRAVLE TILVÆRELSE.

HVAD MENER DU?

Hvorfor valgte du at blive leder?

AF IDA ØSTERLUND OG JOSEPHINE VEDEL

Vil rykke bjerge

Yumana Mahmoud
Teamleder, Grønttorvets
Friplejehjem, Valby

"Jeg opdagede, at jeg var god til at sætte dagsordenen, og det med at tale om resultater tiltalte mig. Min leder anerkendte mig og spurgte, hvad jeg ville. Hvad jeg drømte om. De spørgsmål fik mig til at tænke mig om. Jeg kan godt lide at lede mennesker, at vi rykker os sammen og evaluerer på vores fejl. Jeg vil rykke bjerge med mine medarbejdere."

I tråd med fortiden

Lars Lund
Funktionsleder, Rigshospitalet

"Jeg kom til Danmark fra Sverige i 1990. Inden da havde jeg været meget politisk aktiv. Da jeg fik arbejde som portør, blev jeg hurtigt TR og AMR, og det lå ikke så langt fra min politiske fortid, kan man sige. Jeg blev ikke leder, fordi jeg vil bestemme. Jeg blev leder, fordi jeg sammen med medarbejderne vil udvikle faget og skabe fællesskab."

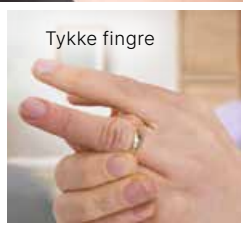
Blev set og anerkendt

Marianne Lomholt Sørensen
Dagplejeleder, Dagplejen Varde Kommune

"Jeg har altid gerne villet have indflydelse og bidrage. Da jeg blev færdig med uddannelsen som pædagog, blev jeg ansat i en specialbørnehave. Her blev jeg hurtigt TR og AMR og sidenhen souschef. Jeg fik så arbejde i en anden institution, hvor der var en leder, som så mig og anerkendte mig. Jeg havde jo prøvet og havde smag for ledelse."

Tykke fingre

Tunge fødder

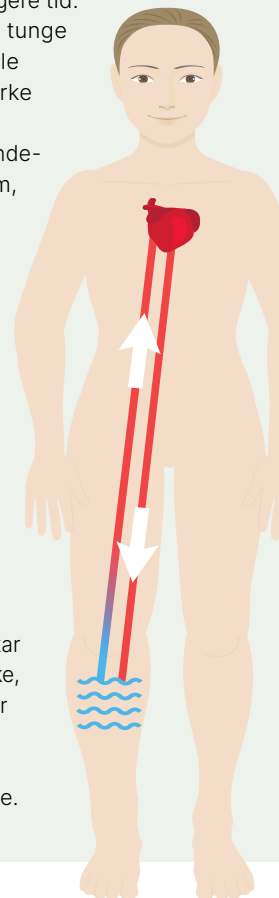
Døjer du med vand i kroppen?

Bliver benene hurtigt trætte, når du går eller står i længere tid? Er fødderne tunge, og er det måske ligefrem svært at passe skoene? Eller føles det som om, du har væske i fingrene? Så kan det tyde på, at du har for meget vand i kroppen.

Væske i vævet

Når væske trænger ud i vævet fra dine blodbaner, er det en helt normal og nødvendig ting. Væv og celler har brug for væske, ilt og næring. Men sommetider bliver væske fanget i vævet. F.eks. når du står op eller sidder ned gennem længere tid. Det kan give tunge ben og i nogle tilfælde påvirke blodtrykket.

Hydrolet indeholder kalium, der bidrager til at vedligeholde et normalt blodtryk. Tabletterne er derudover tilsat et koncentrat af hibiscus, der støtter kredsløbet i de små blodkar samt majssilke, der medvirker til at støtte udskillelsen fra urinvejene.

Kom af med vandet!

Føles benene tunge? Er du træt i kroppen – har du følelsen af at mangle energi?

Du har måske hørt, at landmænd af og til må dræne deres marker for vand efter perioder med meget regn. Det samme kan gøre sig gældende, når kroppen skal af med eventuelt overskydende væske.

Det er helt normalt. F.eks. hvis du står meget op eller sidder stille gennem længere tid. Her kan du opleve en følelse af tunghed – særligt i benene. Du er måske også mere træt og mangler energi...

Naturens hjælp til at "dræne" kroppen

Med produktet Hydrolet kan du få planternes hjælp til at støtte kroppens udskillelse af vand

sammen med de affaldsstoffer, kroppen ikke skal bruge. Du får hjælp til at bevare en normal vandladning, mindske følelsen af tunge ben og få mere energi. Ingredienserne giver dig også et bidrag til kredsløbet i de små blodkar og til at vedligeholde et normalt blodtryk. Nøgleordet er den gode balance af væskerne i din krop.

Udrensning og væske i kroppen

Vand er afgørende for, at processerne i din krop fungerer. Det hjælper med at transportere næringsstoffer ud til cellerne og fjerne affaldsstoffer.

Faktisk består din krop af 60 % vand. Noget vand danner kroppen selv, andet vand indtager vi og udskiller via urinvejene. For at dette kan ske på den optimale måde, har vi brug for, at nyrerne renser blodet for affaldsstoffer, så vi kan udskille dem, når vi urinerer. Sådan fungerer den normale nyrefunktion.

Hydrolet indeholder et ekstrakt af agerpadderokke, som støtter nyrernes evne til at udskille væske og dermed affaldsstoffer.

Læs mere på wellvita.dk

Bibbi smed støttestrømperne

Bibbi er ejer af et gartneri og en travl kvinde.

I perioder var fødderne så trætte, at hun måtte gå med støttestrømper for at klare dagens strabadser, fortæller hun. Hjælpen fandt hun pudsigt nok i planteriget.

Efter nogle uger med Hydrolet-tabletterne blev fødderne ikke trætte nær så ofte, og et par måneder senere pakkede Bibbi støttestrømperne væk.

- Resultatet var meget bedre, end jeg havde forestillet mig, smiler Bibbi.

Kundehistorier på wellvita.dk

Agerpadderokke i Hydrolet støtter nyrernes evne til at udskille væske og dermed affaldsstoffer. **Glat burre**, som fremmer udskillelsen af væske via nyrerne, og **hibiscus**, der bidrager til kredsløbet i de små blodkar, kan medvirke til at mindske følelsen af tunge ben og hjælpe med at styrke kroppen og få mere energi. Hydrolet er i øvrigt tilsat **mælkebøtterod** og **majssilke** samt **kalium**, som bidrager til at vedligeholde et normalt blodtryk.

Agerpadderokke

Mælkebøtterod

Glat burre

Majssilke

Hibiscus

Kalium

Prøv Hydrolet med 50% rabat

Hydrolet kan prøves på abonnement til halv pris for første pakke.

Kun 149 kr. (inkl. fragt 188 kr.)
90 tabletter. 1 måneds forbrug

RING: 82 30 30 40
Hverdag kl. 8-16

Kundeservice er altid klar med gratis råd og vejledning.

WEB: wellvita.dk

- ✓ Ingen bindingstid
- ✓ Kan betales efter at varen er modtaget

★ Trustpilot
★★★★★
Over 10.000 anmeldelser

wellvita®
Energivej 4, 6700 Esbjerg

Fasthold det pædagogiske personale bedre

På landsplan mangler der omkring 4.000 pædagoger, men hos Børnehuset Grønttorvet i Valby bliver de snart en pædagog i overskud – her er lederens forklaring på det.

TEKST OG FOTO AF IDA ØSTERLUND

FOAS LEDERFORENING

Den 1. september 2023 blev det på en ekstraordinær kongres i FOA vedtaget at etablere en ny lederforening for FOAs ledermedlemmer.

Joan Lindskov er fagpolitisk ordfører for foreningen de næste fire år.

På det årlige ledertræf den 9. til 10. januar var cirka 90 offentlige ledere fra blandt andet ældreplejen, daginstitutioner og hospitalsverdenen samlet for at drøfte og udveksle erfaringer om ledelsesopgaven.

Årets fokus var ledelse af unge generationer.

De unge zapper mellem job – de siger op, når det bliver hårdt, og de binder sig aldrig til en arbejdsplads.

Fordommene om unge mennesker på arbejdsmarkedet står i kø, og tal fra Jobindsats viser, at cirka 165.000 i alderen 25-30 år skiftede job i 2022. Til sammenligning var det godt 60.000 i aldersgruppen 55-59 år.

Den problematik blev vendt og drejet på FOAs ledertræf tidligere på året, hvor blandt andet den 37-årige pædagogiske leder fra Børnehuset Grønttorvet i Valby, Annika Bæk Vind, deltog.

Hun kan godt genkende sig selv i billedet af, at unge skifter job oftere end generationerne før.

”Før jeg fik mit nuværende job, var jeg leder i over tre år, og på et tidspunkt gik vi ind i en vedligeholdelses- og drifts-

periode. Drift er ikke der, jeg motiveres og henter min energi, så derfor sagde jeg op. Det havde ikke noget med institutionen at gøre,” siger Annika Bæk Vind.

Men det er, ifølge den pædagogiske leder, ikke en dårlig ting, at der er stor udskiftning.

”Lidt sat på spidsen, synes jeg ikke, at en leder skal sidde mere end fem år. For alle har blinde pletter. Efter fem år trænger man til luftforandring og nye perspektiver,” siger hun.

Siden hun startede en ny institution i 2021, har det været muligt at rekruttere nye medarbejdere, hver gang der var brug for det. Det til trods for massiv mangel på netop pædagogisk personale, især i og omkring de større byer.

På næste side får du hendes tre bedste råd. ★ IDBO@FOA.DK

Lidt sat på spidsen, synes jeg ikke, at en leder skal sidde mere end fem år. For alle har blinde pletter. Efter fem år trænger man til luftforandring og nye perspektiver.

ANNIKA BÆK VIND

PÆDAGOGISK LEDER, BØRNEHUSET GRØNTTORVET I VALBY

Fagbladet FOA mødte Annika Bæk Vind på FOAs ledertræf i Kolding tidligere på året. Til daglig er hun leder af Børnehuset Grønttorvet i Valby.

3 GODE RÅD

SÅDAN FÅR MAN PÆDAGOGISK PERSONALE TIL AT BLIVE – IFØLGE ANNIKA BÆK VIND

1

Vi kan ikke forvente, at folk bliver hængende til deres 40-årsjubilæum

"Jeg har ikke en forventning om, at medarbejderne bliver til deres 40-årsjubilæum. Det er ikke et succeskriterie i sig selv. Men jeg håber da ikke, vi bliver en svingdørs-arbejdsplads.

Jeg vil hellere have en medarbejder, der er her ét år og bidrager med vildt meget, end jeg vil have en, der er træt af det hele og offer i personalestuen, men som forældrene er glade for, fordi hun bliver i mange år."

2

Folk skal have lov til at være ærlige om deres ønsker

"Jeg havde en pædagog til samtale, som var meget ærlig om, at hun havde en drøm om at blive leder en dag. Og selv om det jo ikke var det job, hun søgte hos mig, planlagde vi hendes opgaver, så de var relevante for hendes vej mod at blive leder. Hun blev skemaansvarlig og TR. Hun var hos os i halvandet år, og i dag er hun min lederkollega på et andet område."

3

Ærlighed og åbenhed

"Jeg gør meget ud af at være ærlig og åben. For eksempel også da vi skulle starte institutionen her i Valby. Jeg skrev meget ærligt i opslaget, at det bliver megasjovt og benhårdt, at vi kommer til stå i lort til halsen, og at vi hver dag skal opfinde den dybe tallerken."

"Jeg er også ærlig over for forældrene og fortæller dem, at i nye institutioner skifter man 50 procent af de ansatte på to år. Det er godt at have fakta på plads, så medarbejderne på stedet ikke tror, at det er os selv, den er gal med."

AFLEVEREDE RENE URIN- PRØVER I 10 ÅR

Efter at have afleveret hundredvis af rene urinprøver igennem 10 år kan et FOA-medlem nu slippe for de regelmæssige besøg på misbrugscentret.

FOKUSSIDERNE ER SKREVET AF SARA RESTED SURI, SASU@FOA.DK | FOTO: PER RASMUSSEN

Forestil dig at træde ind på et misbrugscenters lille, dårligt belyste toilet. Du sætter dig på toiletbrættet, kigger op og ser direkte ind i et fremmed menneskes øjne.

Medarbejderen studerer dit skød nøje, mens strålen af tis rammer det lille plastikkrus, du tidligere fik stukket i hånden.

Det gør du i næsten 10 år. Hver eneste uge. Af og til endda flere gange om ugen. Og svaret på prøven er altid det samme: Den er ren. Alligevel begynder hele møllen forfra igen få dage efter.

Sådan var virkeligheden for en 53-årig social- og sundhedsassistent, der i 2014 fik et påbud fra det, der i dag hedder Styrelsen for Patientsikkerhed. Et påbud, der resulterede i hundredvis af rene urinprøver, og hvis konsekvenser stadig tynger hende den dag i dag.

”Den sag har haft stor psykisk indflydelse på mit liv og har det stadig. Selvom sagen blev afsluttet for et par måneder siden, sidder mønstret fast inde i mig: Den årelange følelse af vagtsomhed, at skulle overpræstere og aldrig lave fejl på jobbet. Ingenting har ændret sig,” fortæller social- og sundhedsassistenten.

Misbrugscenter bad om stop

Social- og sundhedsassistenten er i denne artikel anonym, og Fagbladet FOA har valgt at kalde hende for Sanne. Hun frygter at blive dømt af sine kolleger, hvis hun står frem med sit rigtige navn. Fagbladet FOA kender hendes identitet.

”Jeg føler mig slet ikke i stand til at tage de fordomme, der trods alt vil følge med. Det lange kontrolforløb har væltet mig, så jeg skal lige finde tilbage til mig selv igen.”

I sin tid fik Sanne påbuddet fra Styrelsen for Patientsikkerhed, fordi de ville sikre sig, at hun ikke faldt tilbage i det stofmisbrug, hun tidligere havde kæmpet med. Men ikke én gang i de 10 år med urinprøvekontroller indikerer hendes prøver, at hun har haft et tilbagefald.

Og flere gange bad hendes misbrugscenter endda Styrelsen for Patientsikkerhed om at ophæve påbuddet.

'Ingen grund' til mistanke

Sannes arbejdsgivere beskrev hende som en 'fagligt dygtig', 'velldit' og 'stabil' medarbejder overfor Styrelsen for Patientsikkerhed. Og et par år efter at hun fik påbuddet, havde arbejdsgiverne 'ingen grund' til at mistænke hende for at falde tilbage i et misbrug. Det viser Sannes sagsakter, som Fagbladet FOA har fået aktindsigt i.

Alligevel skulle kalenderen vise den 9. oktober 2023, før påbuddet takket være FOA blev fjernet.

"Jeg anfægter ikke, at der er brug for tilsyn, der beskytter patientsikkerheden. Men det er et problem, at Styrelsen for Patientsikkerhed de sidste mange år tilsyneladende har sluppet sagen. I de sidste fem år har der – efter min vurdering – ikke været argumenter for at holde hende i et påbud," siger Tine Marie Andersen, der er advokat hos FOA og har kørt Sannes sag.

Trussel mod retssikkerheden

Tine Marie Andersen mener, at det er kritisabelt, at Styrelsen for Patientsikkerhed har ladet sagen køre i så mange år. Hun understreger også, at Sanne flere gange selv har henvendt sig til Styrelsen for Patientsikkerhed for at få en afklaring i sagen – men uden held.

"Det er problematisk for hendes retssikkerhed, at hun ikke på noget tidspunkt har vidst, hvor længe hun ville være underlagt påbuddet," slår Tine Marie Andersen fast.

Styrelsen For Patientsikkerhed udtal-

er sig ikke om konkrete sager, skriver de i en mail til Fagbladet FOA. Dog varer deres kontrolforløb typisk et til to år. I 'meget få sager' kan kontrolforløb strække sig over længere tid på grund af særlig sygdom, misbrugshistorik eller risiko for tilbagefald, uddyber de.

Ikke en eneste klage

Da advokat Tine Marie Andersen i oktober 2023 fik sagen revurderet, gik der blot halvanden måned, inden Sanne fik det svar, hun ikke engang turde håbe på længere: Påbuddet om tilsyn og om at hun skulle gå i urinprøvekontrol, var ophævet. Med afgørelsen stoppede også grundlaget for at inddrage hendes arbejdsgivere i sagen. Men for Sanne føles alt ikke lykkeligt endnu.

"Jeg har desværre ikke fået den forløsning, jeg troede, jeg ville. Jeg er stadig i alarmberedskab, for oplevelsen har sat sig i mit nervesystem. Jeg har jo nærmest fået det mere stramt, end jeg nogensinde har haft," siger Sanne.

Afgørelsen byggede blandt andet på, at Sanne ikke har haft tilbagefald, og at hendes arbejdsgivere har vurderet, at hun er en social- og sundhedsassistent 'uden anmærkninger'. Desuden har hun fulgt sin læges anvisninger og altid mødt stabilt op på misbrugscenteret for at få taget urinprøver.

Hun vil også fortsætte med at være tilknyttet misbrugscentret og tage sin substitutionsmedicin:

"Det er faktisk noget af en bedrift som social- og sundhedsassistent ikke at få en eneste klage i 10 år. Det sker ikke ofte i mit fag, så jeg er da stolt over at klare mig så eksemplarisk. Og sådan vil jeg fortsætte." ★

UBRUDT RÆKKE AF RENE PRØVER

Fagbladet FOA kan ud fra sagsakterne dokumentere, at sosu-assistenten har aflagt mindst 300 rene urinprøver fra 2014 til 2021. Men urinprøverne fra 2021 til 2023 fremgår ikke af sagsakterne. I dokumenter fra 2023 henviser både Styrelsen for Patientsikkerhed og FOAs advokat dog til, at Sanne ikke har aflagt en positiv urinprøve siden 2014.

FLERE OG FLERE MISBRUGSSAGER

Sager om sosu-assistent, der har et misbrug eller mistænkes for at have et, er fordoblet siden 2017. Det viser tal fra Styrelsen for Patientsikkerhed. I 2017 var 33 sosu-assistent i såkaldt egnethedstilsyn, mens der i 2023 var 70.

Læs hele Sannes historie her

MISBRUGSEKSPERTEN: HOLDT I ET JERNGREB

Henrik Rindom, som er misbrugsekspert, kalder Sannes sag for 'en stor psykosocial belastning af en person, der prøver at lægge afstand til et misbrug'.

Han understreger, at urinprøvekontroller i nogle tilfælde er nødvendige. Men han forstår ikke, hvorfor Sanne i denne sag ugentligt skulle konfronteres med sit tidligere misbrug over så mange år.

"Hvorfor skal hun holdes i et jerngreb en gang om ugen og med bukserne nede om anklerne konfronteres med, at hun har været misbruger – alt imens hun prøver at skabe sig en ny tilværelse? Det er i sig selv en udløsende faktor, der kan gøre hendes situation værre," siger Henrik Rindom. ★

JURIST: LANGT UD OVER DET RIMELIGE

Lektor ved Juridisk Institut på Aarhus Universitet Steen Jørgensen mener, at Styrelsen for Patientsikkerhed

har ladet Sannes sag køre 'alt, alt for lang tid'. Han henviser til det såkaldte proportionalitetsprincip.

"Det undrer mig, at styrelsen har ment, at det er nødvendigt med urinprøvekontroller i 10 år. Især når der ikke har været påviselige tegn på tilbagefald i mange år. Jeg vurderer umiddelbart, at vi kommer langt ud over det, der er rimeligt."

Når Styrelsen for Patientsikkerhed ophæver påbuddet en god måned efter, at FOAs advokat går ind i sagen, vidner det om én ting, mener Steen Jørgensen: At sagen har fået lov til at løbe alt for længe, uden at nogen har tænkt over det. ★

FOA: FULDSTÆNDIG VANVITTIG SAG

For fagpolitisk ordfører i FOA Maria Klingsholm er der ingen tvivl: Social- og sundhedsassistent Sannes forløb er 'overformynderisk' og 'kontrol af værste skuffe'.

"Det er jo fint at udøve en kontrol, der er understøttende og sikrer, at der ikke er noget at være bekymret for. Men at aflægge urinprøver i næsten 10 år, uden at der er så meget som én positiv prøve? Det burde jo ikke kunne lade sig gøre," siger Maria Klingsholm.

Hvis man kan bruge ressourcer på at fastholde et menneske i et så langt kontrolforløb, påpeger hun, burde man også burde kunne afsætte nogle penge til at lave en særskilt klageinstans. Så kunne man sikre sig en uvildig vurdering af, om ens forløb hos Styrelsen for Patientsikkerhed er rimeligt. ★

SANNES SAG STÅR IKKE ALENE:

'TVUNGET' TIL 29 URINPRØVER PÅ GRUNDLØS MISTANKE

Det er anden gang inden for kort tid, at Fagbladet FOA kan fortælle om en sag, hvor Styrelsen for Patientsikkerhed får kritik for deres håndtering af en urinprøvekontrol.

I efteråret 2023 kunne vi således fortælle om en 34-årig social- og sundhedsassistent, som først blev fyret efter en anklage om at stjæle medicin fra sin arbejdsplads. Så blev hun mistænkt for at være misbruger. Derefter blev hun tvunget til at aflevere urinprøver hos sin egen læge to gange om ugen. Og endelig skulle hun medvirke i en undersøgelse hos en psykiatrisk speciallæge.

Sagen begyndte sidst i marts og kunne

have kostet social- og sundhedsassistenten sin autorisation.

Så vidt kom det ikke til at gå. Efter at hun i løbet af knap fem måneder har afleveret 29 negative – og dermed rene – urinprøver, valgte Styrelsen for Patientsikkerhed i november at afslutte sagen med en kortfattet meddelelse. Her fremgik det blandt andet, at der ikke længere er forhold, der giver anledning til mistanke om misbrug.

"Jeg er uskyldig og vil bare gerne have den sag sluttet," siger den 34-årige, som på grund af sagens særlige omstændigheder ikke ønsker sit navn frem. Fagbladet FOA kender hendes identitet.

Mistanken om et misbrug har fra starten været både utidig og urimelig. Det

mener Anne Signora Toft, der er advokat i FOA og repræsenterer den 34-årige social- og sundhedsassistent.

"Der var ingen dokumentation for misbrug eller misbrugsadfærd (...) Alligevel var det risikoen for et muligt 'tilbagefald til misbrug', der blev brugt som argument, da kvinden blev bedt om at aflevere to urinprøver hver uge," siger advokaten og kalder det 'uartigt', at styrelsen brugte den formulering i henvendelsen til kvindens læge. ★

Læs hele
historien her

Sandra og Vera blev venner for livet

Venskab har ingen alder. Det bekræftede forholdet mellem social- og sundhedsassistent Sandra Larsen og den ældre borger Vera Juul Pedersen. Nu har Veras familie indstillet Sandra til en fornem pris.

AF LAURITS ERIKSEN, LAUE@FOA.DK

"Du kommer ikke ind," lød stemmen bag den låste dør.

Stemmen tilhørte 92-årige Vera Juul Pedersen fra Esbjerg. Hendes søn havde mod hendes vilje arrangeret, at hjemmeplejen skulle komme på besøg.

"Jeg er lige så stædig som dig. Jeg bliver stående her, til du låser op," svarede social- og sundhedsassistent Sandra Larsen, der den kolde decemberdag i 2021 var blevet sendt ud for at besøge Vera.

Vera måtte til slut overgive sig, og hun inviterede modvilligt sin overmand i vestjysk stædighed indenfor – og det skulle vise sig at være en god beslutning.

Jo flere gange Sandra Larsen kom for at svinge støvsugeren og pleje Vera Juul Pedersen, jo gladere blev Vera for besøgene. Veras søn kunne tydeligt fornemme på sin mor, når Sandra havde været der.

"Hun lyste op, og resten af dagen snakkede hun om besøget. Det betød meget for os som familie, at vi var trygge ved den person, der kom og passede på vores mor," siger Per Juul Pedersen.

Selv da Vera flyttede på plejehjem, fik hun af og til besøg af Sandra Larsen, selvom hun ikke arbejdede der. Det gjorde hun, fordi de to havde udviklet et venskab.

Betød meget for familien

"Man skal være professionel i sit arbejde, men jeg er jo i sidste ende kun et menneske. Derfor vil der altid være borgere, som kommer mere ind under huden end andre. Vera betød meget for mig, og derfor begyndte familien også

at betyde meget,” siger Sandra Larsen om forholdet.

”Et fyrtårn for sin stand”

I august 2023 blev Vera Juul Pedersen indlagt på hospitalet, og det blev hurtigt klart for familien, at hun ikke ville overleve. Det fandt Sandra Larsen ud af, og da Per Juul Pedersen kom for at besøge sin mor, sad Sandra allerede ved sengekanten og holdt Vera i hånden.

”Er Sandra her?” var Veras sidste ord. For Per Juul Pedersen siger de tre ord alt:

”Midt i sorgen over min mors død er det et lyspunkt, når vi tænker på, at hun det sidste år fik Sandra ind i sit liv. Sandra er et fantastisk ungt og engageret menneske, som er en ære og et fyrtårn for sin stand,” siger Per Juul Pedersen, som derfor har valgt at nominere Sandra Larsen til Velfærdens Talent 100.

”Vi krydser alt, hvad vi har, for at Sandra bliver udvalgt som et af årets velfærdstalenter. Det fortjener hun.” ★

”

VERA BETØD MEGET FOR MIG, OG DERFOR BEGYNDTE FAMILIEN OGSÅ AT BETYDE MEGET.

SANDRA LARSEN

SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT
indstillet til Velfærdens Talent 100

VELFÆRDENS TALENT 100

Hvert år hylder FOA og PenSam 100 velfærdstalenter. Talenterne skal være under 36 år, ansat på en FOA-overenskomst og arbejde med velfærd.

Alle har frem til 5. april i år kunnet nominere et velfærdstalent.

De 100 talenter udpeges af et dommerpanel fra FOA og PenSam, og 30. maj bliver de hyldet på Christiansborg.

Sidste år blev talenterne fundet blandt pædagoger, pædagogiske assistenter, social- og sundhedshjælpere, social- og sundhedsassistenter og medhjælpere, portører, reddere, køkkenassistenter, omsorgsmedhjælpere, handicaphjælpere, husassistenter samt elever.

&

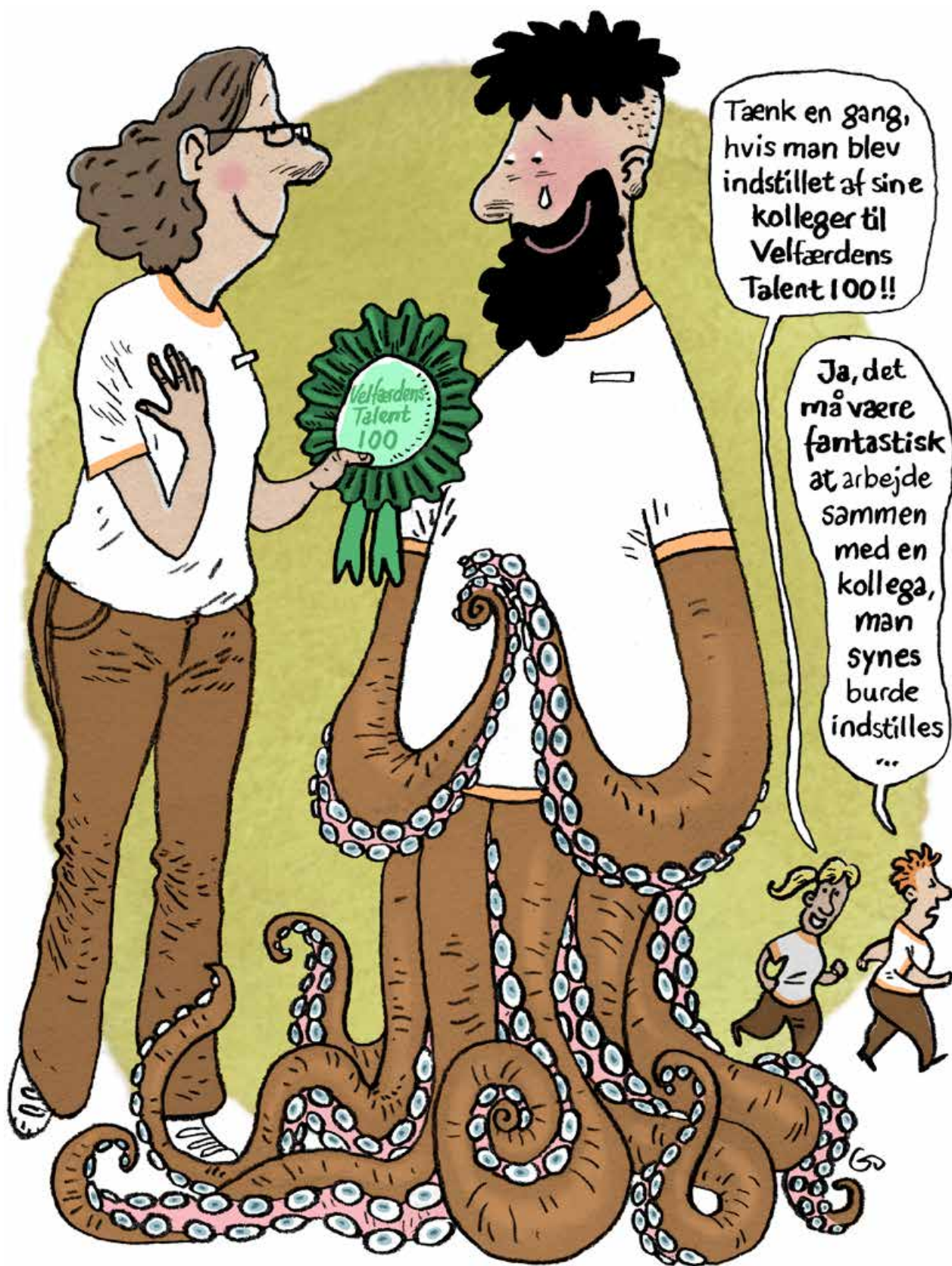
Læs mere
pensam.dk/talent

&

Fik du set videoen?

Per Juul Pedersen overrasker Sandra Larsen på hendes arbejdsplads med nyheden om, at hun er nomineret til Velfærdens Talent 100.

ALSIDIGE TALENTER

Snart bliver det afsløret, hvilke 100 velfærdsarbejdere der er blevet udpeget som årets talenter. Læs mere på de foregående sider.

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

LÆSELEG FÅR SPROG OG RELATIONER TIL AT BLOMSTRE

I Frederiksværk Børnehus booster LæseLeg børnenes sprog. Og så får det dem til at opdage hinanden og skabe nye venskaber, fortæller Michelle Vesterager Brage.

AF NANA TOFT

Hvad er det særlige ved LæseLeg?

LæseLeg kommer som en pakke, hvor der udover bøger er forskellige konkrete. Lige nu læser vi 'Lille Frø' (af Jakob Martin Strid, red.), så i kassen er der for eksempel en helikopter og en lille frø. Det inspirerer ofte til, at børnene og jeg laver kreative projekter sammen, når vi er færdige med at læse.

Handler LæseLeg mest om sprog?

Vi har selvfølgelig fokus på, at børnene øger deres ordforråd og får brugt sproget, men vi ser også, at det styrker deres relationer. Jeg har en stille dreng med i gruppen, som socialt har det lidt svært

og som indtil videre kun har haft en enkelt ven. Nu kan jeg se, at han søger de andre efter LæseLeg, ligesom han også i højere grad bliver inviteret med i en leg. De har fået øjnene op for hinanden.

Er det særlig godt for de stille børn?

Jeg synes, det er godt for alle børn, fordi der er plads til nærvær og fordybelse, når der kun er fire børn med i aktiviteten. I øjeblikket har jeg for eksempel en tosproget pige, som har fået mere mod på at bruge sproget. Jeg kan særligt se det til samlinger, hvor hun tager ordet. Hun stråler virkelig på stuen nu.

Hvordan bruger børnene det i leg?

Jeg ser tit, at de tager de nye ord, de har lært, og de mange nye universer med ud på gulvet. Vi har mange helikopterlege for tiden, og der bliver bygget mange huler. Alt i mens de siger mange nye ord, jeg ikke har hørt dem sige før. ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

DET
VIRKER

DEL DINE FIF

Har du et arbejdsredskab eller pædagogisk metode, som virker på din arbejdsplads, så skriv til redaktionen@foa.dk. Hvis vi bruger det i bladet, får du et valgfrit gavekort på 250 kroner til Matas, Imerco, H&M, eller Nordisk Film Biografer.

SÅDAN BRUGER MICHELLE LÆSELEG

• Skab ro

Det vigtigste er at undgå forstyrrelser. Børnene skal kunne fordybe sig, så derfor går vi nogle gange ned i vores orangeri, hvor der er et hjørne med madrasser og tæpper.

• Følg børnenes spor

Start med at præsentere bogens titel og forfatter. Tal om forsiden – det kan være alt fra farver til genstande, der fanger børnenes opmærksomhed. Det vigtigste er at følge deres spor. Læs bogen, men stop op, hvis de spørger ind.

• Skift mellem bog og kreative projekter

Vi har LæseLeg to gange om ugen. Tirsdag har vi fokus på sprog, hvor vi går i dybden med enkelte ord i bogen. Torsdag laver vi kreative projekter, som er relevante for bogen.

• Vær indlevende

Jeg sørger altid for at være levende i min fortællestemme. Det gør det sjovere og nemmere at fange børnenes interesse.

KILDE: PÆDAGOGISK ASSISTENT
MICHELLE VESTERAGER BRAGE

& Læs mere
laeseleg.dk

FOTO: RASMUS BREUM

VI ER KLAR TIL AT FORTSÆTTE KAMPEN

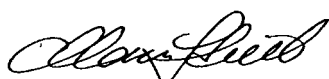
STRIIBEN | Når jeg skriver klummen til dette fagblad, kender jeg endnu ikke resultatet af den urafstemning blandt medlemmerne, der afgør, om det bliver et ja eller et nej til den nye overenskomst. Jeg håber naturligvis, at det er endt med et meget stort ja til resultatet.

Det har været et meget langt og kompliceret forhandlingsforløb. Jeg gik ind i forhandlingsrummet 27. september 2023 til de ekstraordinære trepartsforhandlinger om løn og fortsatte direkte til OK24-forhandlingerne, hvor jeg satte den sidste underskrift 5. marts 2024.

I sådan et forhandlingsforløb er der både vores egne interne forhandlinger, der er forhandlingerne med alle andre organisationer og endelig forhandlingerne med arbejdsgiverne. Det betød, at målskiven hele tiden flyttede sig, og at der hele tiden skulle findes kompromisser og lægges nye strategier for at nå så langt som overhovedet muligt.

Kom vi igennem med alt det, vi gerne ville? Svaret er et klart 'nej'. Men vi kom faktisk igennem med størstedelen af de krav, vi havde rejst. Nu venter der blandt meget andet en ekstra forhandling på det offentlige område i efteråret 2025. Det er her, vi skal genforhandle, hvis den private lønudvikling bliver bedre end forventet, så vi ikke har et efterslæb med ind i 2026.

Kampen for bedre løn og arbejdsvilkår stopper aldrig! Så vi er allerede klar til de næste runder, selv om vi lige skal sove igennem og komme helt ovenpå efter et meget intenst forløb. Lad mig bare sige det sådan: Der går et par dage, før kroppen kommer sig over alt for mange døgn uden søvn. :-) ★

MONA STRIIB
FORMAND

”

**KAMPEN FOR BEDRE
LØN OG ARBEJDSVILKÅR
STOPPER ALDRIG!**

X

@STRIIBMONA

**MEDLEM
TIL
MEDLEM**

DET VIGTIGSTE ...

... mine kolleger har lært mig. Ja, hvad er det? Det spurgte vi brugerne om på **FOAs Facebook-profil** for nylig. Her er nogle af de svar, vi fik:

Trine Kornum

At fejl er muligheden for at lære og udvikling.

Jeanette Christiansen

At et godt team passer på hinanden, både de dage man løber stærkt, og de dage man kan slappe af 🌹, og at de bakker en op i et hårdt job ❤️

Anita Katrine Ustrup

Vigtigheden af at holde gode fester i privaten, kollegafester 🥳

Solveig Bech

At man er god nok som man er, og at vi alle kan noget 🙌😊

Lissie Brinchs Andersen

At vi er stærkest, hvis vi holder sammen 🍷🍷🍷

Tina Valentin

Livet (også arbejdslivet) er så komplekst og sammensat, at man får et rigere og mere ægte og nuanceret liv ved at være åben, lydhør og ikke alene tro på sin egen sandhed. ❤️

Bo Bræmer Christensen

At låse mine Pepsi Max inde når jeg har fyraften 😊

**FØLG
OS PÅ**

**Ny
medlems-
fordel**

Som medlem af FOA får du **10 % rabat** på forsikringer hos Alka.
Book et forsikringstjek, hør hvor meget du kan spare og få samtidig et gavekort på **200 kr.** til shopping.
Start på **alka.dk/foa**

alka | **FOA**

SNAPSHOT DISKO!

Er det her, der er fest?

Stemningen blandt eleverne i 3. klasse sitrer. Snart bliver de øvrige børn lukket ind i SFO'en til diskofest. En fest, som 3. klasse har planlagt – lige fra at tegne plakater og skilte, gøre frisørsalonen klar og sørge for saftevand. På Enghaveskolen i Faaborg er den årlige diskofest med til at give de ældste elever ansvar og styrke det fællesskab, som er så vigtigt, for at flere har lyst til at blive i SFO'en.

AF SOFIE JANERKA | FOTO: HEIDI LUNDGAARD

Ansigtstattoo. En gruppe drenge har en bod med børnetatoveringer. Her kan man blive malet for en 10'er og vælge alt fra skyer og regnbuer til det norske flag. Den ene af drengene har en norsk far, så han har besluttet, at man både kan vælge det danske og norske flag.

Kommer de snart? Viktor, Bøge og Nor står for frisør-salonen, hvor man kan få lilla gele i håret, blive friseret eller få det creppet, hvis håret altså er langt nok. De er meget spændte på at få deres første kunder og at finde ud af det der med at tage imod penge.

Varme krøller. De tre drenge har vist ikke set hverken crepe- eller krøllejern før og må øve sig nogle gange, før det lykkes at give kammeraterne de karakteristiske kanter eller krøller i håret.

Voksenhjælp. Pædagogisk assistent Kristina Jørgensen (tv.) hjælper eleverne igennem dagen. Det gælder alt fra at lange franske hotdogs over disken, til at guide i hvordan man bruger et klassisk crepejern, eller hvordan tattoo-drengene sikrer, at der ikke kommer for lang kø.

Money money money.

Alle børn fra 0.-2. klasse får udleveret 50 'kroner' i banken, som de kan bruge i boderne. 10 for et glas saft, 15 for at komme til frisør. Når pengene er brugt, er banken så smart indrettet, at man kan komme forbi og låne flere penge. De bankansvarlige sørger også for at samle penge ind fra boderne, så de kan komme ud og 'arbejde' igen.

DISKOVÆRTER

Eleverne i 3. klasse har en eftermiddag om ugen en aktivitet, som kun er for dem. I fire uger op til festen handler det om at planlægge diskofesten og finde ud af, hvilke aktiviteter og boder der skal være. De fleste af eleverne har været med til festerne som deltagere. Nu skal de give den gas som værter. Opgaven er med til at give eleverne et ansvar og en oplevelse af, at de gør en forskel for de andre elever.

KILDE: PÆDAGOGISK ASSISTENT KRISTINA JØRGENSEN

Moves like ... Ingen diskofest uden et dansegulv og en diskokugle i loftet. Eleverne er blevet opfordret til at tage 'diskotøj' på, og det har nogle taget meget seriøst. Blandt andre August fra 2. klasse (th.), som er mødt op i skjorte, vest, halskæder, armbånd og fingerringe.

TI SKRIDT TILBAGE

FAGLIGT TALT | Der lovgives for at regulere adfærd. Derfor skal man også jævnligt gå loven igennem for at sikre, at den er tidssvarende og fremmer god adfærd.

Skiftende regeringer har de seneste 20 år ønsket færre regler. Uden at det en eneste gang er lykkedes at pege på regler på dagtilbudsområdet, der kunne fjernes.

Der mangler personale i dagtilbuddene, og det giver derfor umiddelbart god mening at få det personale, der sidder på et kontor og skriver, ud på gulvet hos børnene. Hvis man altså tror, at der er mange medarbejdere, der gør det. Og det er her, min anke er. KL og regeringen laver nu regelforenklinger på synsninger og ikke på viden om hverdagen i dagtilbuddene.

En af de regler, der skal fjernes, er decideret grinagtig. Kravet om, at kommunerne skal beskrive, hvordan tilsynet med dagtilbuddene tilrettelægges, fjernes. Hvordan vil kommunerne føre tilsyn uden en plan?

En anden regel, der fjernes, er kravet om, at de enkelte dagtilbud skal beskrive, hvordan de arbejder med kravene i dagtilbudsloven. Loven skal stadig overholdes, men uden at hvert dagtilbud behøver at forholde sig til, hvordan den gør det. Det er ødelæggende for mange års arbejde for at hæve kvaliteten i dagtilbuddene.

Der er stadig lang vej, før alle lever op til kravene til kvalitet i dagtilbud. Det viser utallige undersøgelser. Med de regelforenklinger, som KL har ønsket, og som regeringen blindt vil gøre til ny lovgivning, går vi nu ti skridt tilbage. ★

KIM HENRIKSEN
SEKTORFORMAND

”

**HVORDAN VIL
KOMMUNERNE FØRE
TILSYN UDEN EN PLAN?**

X

@FOAHENRIKSEN

KORT
OG
GODT

SUNDHEDSAPPS SKAL VURDERES

Det vrirler efterhånden med apps, der skal hjælpe med at holde os selv og andre sunde. Derfor har regeringen besluttet at oprette et nævn for sundhedsapps. Efter planen skal nævnet senere på året i gang med at vurdere de forskellige apps ud fra blandt andet pris, effekt og brugervenlighed, og de apps, nævnet ender med at anbefale, vil komme til at fremgå af sundhed.dk.

KILDE: MEDTECHNEWS

30

minutter om ugen skal der til. Så kan man styrke børns sprog 'relativt simpelt med en målrettet indsats'. Det skriver Mary Fonden i en pressemeddelelse på baggrund af et studie, som har omfattet 700 børn i 1-2-årsalderen fordelt på 200 vuggestuer og dagplejere.

Læs mere her

FOTO: RASMUS HARGAARD BREUM

Populært børnehus blev reddet

Børnehuset ved Kongens Have i København hører til blandt de allerbedst bedømte institutioner i landet. Derfor vakte det bestyrtelse både blandt ansatte og forældre, da det kom frem, at institutionen skulle lukke næste år, fordi Slots- og Kulturstyrelsen skulle bruge lokalene til omklædning for deres gartnere.

Så gik Fagbladet FOA og kulturminister Jakob Engel-Schmidt (Moderaterne) ind i sagen, og sidst i januar kunne pædagogisk leder Gitta Carstensen jublende konstatere, at opsigelsen var blevet trukket tilbage, og at gartnernes omklædningsproblem bliver løst på anden vis.

”Det var ren nytårsstemning. Børnene vidste jo ikke, at vi skulle lukke, så de vidste heller ikke, hvorfor vi pludselig jublede, men de kunne jo se og høre, at vi var glade, og så blev det jo også en fest for dem. At vi sagde yes,” sagde hun til Fagbladet FOA.

Læs hele historien her

SÅDAN BLIVER DER PLADS TIL OMSORG

Hvad er omsorg, og hvad bør det være i socialt arbejde? Det vil en ny bog, 'Plads til omsorg' fra Akademisk Forlag, hjælpe med at give svar på. I forlagets omtale af bogen hedder det, at læseren – enten studerende eller uddannede – får et fagligt sprog for omsorgen i arbejdet med børns og familiers sociale problemer.

KILDE: AKADEMISK FORLAG

NÅR DRENGE UDSÆTTES FOR OVERGREB

Hver femte, der har været offer for et seksuelt overgreb i alderen 0-15 år er en dreng. Men gruppen bliver ofte overset. Det forsøger en ny hjemmeside nu at rette op på. Den er både henvendt til ofre og fagpersoner – sidstnævnte kan finde faglig viden, inspiration og redskaber til at støtte drenge og mænd, der har været udsat for overgreb, samt deres pårørende.

KILDE: MAEND-SEKSUELLEOVERGREB.DK

NU VIL ASKE ARBEJDE MED MENNESKER

VIDEOKLIP

Se videoen med Aske her

19-årige Aske Reipurth havde egentlig planer om at uddanne sig til elektronikingeniør. Men et sommerferieafløserjob på plejehjemmet Tjørnehaven i Galten fik ham på andre tanker.

Nu planlægger han at søge ind på pædagogstudiet. Og han

håber, at flere unge på samme måde som ham selv vil få øjnene op for, hvor givende det kan være at arbejde med mennesker:

”Som ung kan man gøre en helt anden indsats og bringe et nyt pust ind i faget, og det er en anden dynamik, der opstår.”

Der er evidens for, at det hjælper, når unge, der har det svært, møder bare én på deres vej, der kan se, hvem de er.

DORIS STORMGAARD

SOCIALPÆDAGOG

I et opråb på Fagbladetfoa.dk om, at anerkendelsen, lønnen og vilkårene ikke følger med den store faglighed, det kræver at være socialpædagog for eksempelvis udsatte unge

TEMA

AUTISME

Hvordan sikrer man trivslen for et stigende antal børn med diagnoser, herunder autisme-spektrumforstyrrelser? Mere præcis og opdateret viden samt praksisvejledning, siger forsker. Tid, nysgerrighed og rummelighed, lyder det fra Børnehuset Eventyrlandet.

A photograph of a woman with dark hair, wearing a white shirt with a small dark pattern, hugging a young child from behind. They are positioned in front of a large window, and bright sunlight is streaming in, creating a warm, slightly hazy atmosphere. The child's head is turned away from the camera.

AUTISMEFORSKER:

OPGAVEN ER VOLDSTOMT UNDERVURDERET

TEMASIDERNE ER SKREVET AF NANA TOFT | FOTO: RASMUS HARGAARD BREUM

Større og mere præcis viden. Overskud i hverdagen. Praksisvejledning. Det er dét, der skal til, hvis det pædagogiske personale skal sikre trivsel for børn med autismespektrumforstyrrelser, fastslår lektor.

NÅR NOGLE BØRN GEMMER SIG LIDT I HJØRNET, SÅ SKAL DE IKKE EFTERLADES I HJØRNET.

BJØRG KJÆR

LEKTOR · DPU

Jeg kan ikke understrege nok, hvor kompliceret det er at sikre trivsel for børn med autismespektrumforstyrrelse.”

Sådan lyder det fra Bjørg Kjær, der er lektor ved Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse, DPU. Sammen med sin kollega postdoc Ida Danneskiold-Samsøe har hun netop afsluttet et forskningsprojekt, der fokuserer på det specialpædagogiske arbejde med børnehavebørn med autisme i almene dagtilbud.

Ifølge Bjørg Kjær er der ikke noget alternativ til inklusion. Men at sikre trivslen for det stigende antal børn med diagnoser er en stor udfordring.

”Det er en opgave, der er voldsomt undervurderet,” konstaterer forskeren.

Et udsultet system

Trivsel kræver, at man er nok personale. Det kræver stor og ikke mindst præcis viden om autisme. Og det kræver, at man kan omsætte den viden til praksis. Og de forudsætninger er ikke altid til stede, siger Bjørg Kjær.

Hun peger på, at der flere steder er indført minimumsnormeringer, men at der fortsat er tale om et ’udsultet system,’ som hun siger.

”De her børn kræver overskud. De indimellem bittesmå signaler, de kommer med, er der ikke tid til at have blik for, når man er for fæ på arbejde.”

Men en ting er tid. Noget andet er, at der fortsat er brug for et kompetenceløft i dele af den pædagogiske verden. Selvom der er flere og flere medarbejdere, der tilegner sig større viden om autisme, så er der stadig et efterslæb, lyder det fra Bjørg Kjær.

”Der er for eksempel fortsat fagfolk, der tror, at fordi autisme er et livslangt handicap, så kan man som pædagog i princippet ikke gøre noget.”

Hun fortæller, at det for eksempel er en udbredt misforståelse, at børn med autisme ikke skal mødes med ambitioner og positive forventninger. At man blandt andet tror, de ikke har samme behov for socialt samspil, eller at man skal lade dem være for sig selv.

”Intet kunne være mere forkert,” siger Bjørg Kjær.

Skal ikke efterlades i hjørnet

Hun pointerer, at børn med autisme har brug for særlig støtte. Og for pædagogiske medarbejdere, der er opmærksom på børnenes behov for at blive afskærmet. Men hun understreger, at alle børn – også børn med autisme – har brug for at være en del af et socialt fællesskab.

”Selvfølgelig skal man respektere børnenes grænser, men der er også brug for at udfordre de umiddelbare signaler, som de her børn kommer med,” konstaterer Bjørg Kjær.

Hun understreger, at børn med autisme også har brug for at blive ’forstyrret’.

”Når nogle børn gemmer sig lidt i hjørnet, så skal de ikke efterlades i hjørnet, men hjælpes ind i fællesskabet. For selvom det umiddelbart ikke ser sådan ud, så er det et grundlæggende menneskeligt behov at være i interaktion med andre,” siger Bjørg Kjær.

Kræver høj specialisering

Hendes forskning peger på, at når det lykkes at skabe trivsel for børn med autismespektrumforstyrrelse, så er det de steder, hvor man har forstået at omsætte viden til konkrete handlinger i hverdagen. Praksisvejledning er noget af det, der fungerer allerbedst, konstaterer Bjørg Kjær:

”Men altså ikke i form af et totimers kursus. Den her vejledning skal prioriteres, være konstant og sættes i system. Men igen: Det er vigtigt at forstå, hvor krævende et stykke pædagogisk arbejde vi taler om.”

”Vi kan godt lade som om, der er tale om almenpædagogisk arbejde. Men det er der ikke. Det kræver høj specialisering. Vi kan sammenligne det med special- eller socialpædagogisk arbejde i socialpsykiatrien. Her har vi blot udlagt opgaven til den almene sektor,” lyder det fra Bjørg Kjær. ★

I Eventyrlandet bliver børnene mødt med nysgerrighed og en forståelse af, at alle børn – med eller uden diagnose – er unikke og har brug for at blive set og mødt.

BAG OM ORDET

Autisme er en medfødt neuropsykiatrisk udviklingsforstyrrelse. Personer med autisme har en anderledes måde at opfatte verden på og kan have nedsat evne til at sætte sig ind i andre menneskers tanker og følelser. Det gør sociale sammenhænge og kommunikation med andre mennesker svært. Der er stor forskel på, hvordan autismen påvirker den enkelte i hverdagen. Det anslås, at cirka to procent af befolkningen har autisme.

KILDER: PSYKIATRIFONDEN OG AUTISMEFORENINGEN

Alt handler om at forsøge at forstå barnet

Tid. Nysgerrighed. Rummelighed. Det er nøgleordene til at sikre større trivsel for børn med udfordringer eller diagnoser. Det er erfaringen i Børnehuset Eventyrlandet i Vanløse.

”Play. Dough. Flamingo.”

Emil på fire år sidder med en stor bunke legesand foran sig, som han klapper på. Han vender hovedet mod Magdalena Majer, der sidder ved siden af, tager hendes hånd og fører den ned til sandet.

”You wanna play, Emil? Skal jeg lave en flamingo? Det tror jeg er svært. Men hov, prøv at se. Din hånd laver et aftryk.

Se, vi har tommeltot, pegefinger ...”

Emil kigger skiftevis på sin hånd og på Magdalena Majer. ”Pegefinger,” lyder det. Magdalena nikker: ”Nemlig. Pegefinger.”

I Børnehuset Eventyrlandet i Vanløse sidder pædagog Magdalena Majer på den stue, der hører til de børn, der har en basisplads. Basispladser er for børn, der har glæde af samvær med børn i alminde-

**Malene Bastrup
Randa-Boldt**

Pædagog i vuggesten

"For mig handler det især om at gå væk fra det med, at der er noget galt med barnet til at forstå, at barnet gør det så godt, det kan."

Magdalena Majer
Pædagog på basisstuen

"I lang tid kan man have en følelse af, at intet af det, man prøver, lykkes. Men lige pludselig – så er der hul igennem."

Stine Fjelding Christensen
Pædagogisk leder

"Selvom man ikke arbejder dagligt med børnene på basisstuen, så møder vi dem. Derfor er alle med på præmissen om, hvordan vi arbejder: At alle børn uden undtagelse skal føle sig mødt."

lige dagtilbud på trods af psykiske og fysiske handicap, og Eventyrlandet har pt. syv børn i gruppen; fem er diagnosticeret med en autismespektrumforstyrrelse, og to har socialkognitive udfordringer.

"Vi har treårige, der kan læse, men som ikke taler dansk. De bruger enstavelsesord og ganske tit engelske ord – ofte fordi de er i engelsksprogede universer på apps eller YouTube.

I stedet for at insistere på at tale dansk, taler vi – også – engelsk. For det forstærker vores relation til barnet og gør dem trygge. Vores erfaring er, at hvis vi gør det, så kommer det danske sprog. Stille og roligt," forklarer Magdalena Majer.

Følg barnet og se bagom adfærden

Nye tal viser en markant stigning i antallet af børn med diagnoser. Den udvikling mærker de også i Eventyrlandet, hvor almengrupperne har flere børn, der enten

er i udredning, eller som har lignende udfordringer som børnene på basisstuen.

"Vi har perioder, hvor børnene kan have det svært, og vi har perioder, hvor vi som personale føler, vi kommer til kort. Nøgleordene er at følge barnet og se bag om adfærden, også hvis den umiddelbart er uforståelig," pointerer pædagogisk leder Stine Fjelding Christensen.

Pædagog Magdalena Majer fortæller for eksempel om en dreng, der ikke ville med ud på legepladsen. Hans ordforråd var begrænset, og det var derfor svært for pædagogerne at finde ud af, hvad der stod i vejen. Ved at blive ved med at være undersøgende fandt de til sidst ud af, at drengen ikke brød sig om at få bukser på.

"Flere af vores børn har sansemotoriske udfordringer, hvor det at få bukser på kan gøre decideret ondt på barnet.

Det pædagogiske personale i Eventyrlandet har først og fremmest fokus på tilknytningen og relationen til det enkelte barn. Her er vi i almentilbuddet i vuggestuen.

Fra min uddannelse som motorikvejleder ved jeg, at det indimellem kan hjælpe med taktil stimulering,” siger Magdalena Majer.

”Så vi begyndte at tørbørste ham. Og det virkede! Nu tørbørster forældrene ham som det første om morgenen. I dag har vi et barn, der gerne vil på legepladsen,” konstaterer Magdalena Majer.

Legetøjsbus som brobygger

En anden grundlæggende pointe fra personalet i Eventyrlandet handler om motivation. Stine Fjelding Christensen fortæller, at der er børn i Eventyrlandet, der har en dagstavle, hvor de kan følge med i dagens program.

”Men det er langt fra alle, der trives bedst med visuel støtte.”

Hun understreger, at det først og fremmest handler om at finde ud af, hvad der motiverer det enkelte barn. I vuggestuen fungerer det tit med et overgangsobjekt.

”Vi havde for eksempel en dreng, der blev kørt herved i bus, og som i det hele taget elskede busser. For at forældrene kunne få ham ud ad døren, fik han derfor en legetøjsbus i hånden,” forklarer pædagog Malene Bastrup Randa-Boldt.

”Vi er ikke i mål, også fordi børnegruppen hele tiden skifter. Men dét, vi ser virker, er, når vi er nysgerrige, rummelige og bliver ved med at prøve at se, hvilke rammer der virker for det enkelte barn,” konstaterer Stine Fjelding Christensen. ★

4 GODE RÅD

SÅDAN ØGER I TRIVSLEN BLANDT BØRN MED AUTISME- SPEKTRUMFORSTYRRELSE

1

Dyrk den opsøgende nysgerrighed

Der skal ofte mange forsøg til, før man rammer det, der virker for det enkelte barn. Og det tager mere tid. Tid, som man ikke altid har. Men vi prøver, for i sidste ende sparer vi også tid ved at forstå børnene. Vi havde på et tidspunkt en dreng på knap seks år, der kunne være udadreagerende. Vi fandt ud af, at det hjalp på hans selvregulering at give ham en sut, hvilket flere af vores pædagogstuderende reagerede på: Var det nu hensigtsmæssigt? Men det hjalp, og efter en periode slap han den selv.

2

Undgå at sige: ”Stop den adfærd”

Forestil dig et barn, der spytter meget. Det er ikke særlig fedt for os eller de andre børn, hvis der er spyt over det hele. Her kan man have en tilbøjelighed til at sige: ”Stop med det!” Men det er jo ikke, fordi børnene ønsker, at de andre børn skal få spyt på fingrene. De synes bare, at spyt er spændende. Vi fandt ud af, at det hjalp at give drengen en vandspreder. Den havde samme effekt, men var ikke så uhensigtsmæssig.

3

Uforståelig adfærd er også kommunikation

Børn gør det så godt, de kan. Det lyder som en kliché, men vores pædagogiske udgangspunkt er, at alt hvad barnet gør, måske ikke giver mening for os som voksne, men det gør det for barnet. Vores ansvar er at forsøge at forstå de signaler, barnet kommer med – uanset hvor voldsomme eller bittesmå, de kan være. Vi følger barnet. Det er ikke det samme som, at vi ikke møder barnet med krav eller forventninger, for det gør vi. Vi skruer bare op, når vi kan mærke, at den grundlæggende trykthed er til stede.

4

Hav fokus på det relationelle

For to år siden fik vi en ny ledelse, der besluttede sig for at skabe et fælles børnesyn og en fælles pædagogisk tilgang. I dag hviler vores teoretiske fundament på Marte Meo og tilknytningsteori, ligesom vi tager afsæt i Susan Harts neuroaffektive udviklingspsykologi. Vi er gået væk fra, hvad man kan kalde en mere gammeldags opfattelse af specialpædagogikken, der tænker meget i struktur, rammer og piktogrammer, til at fokusere på relationen til det enkelte barn. Og den pædagogik tilstræber vi at have overfor alle børn, uanset om de har en basisplads eller ej.

KILDE: PÆDAGOGISK LEDER STINE FJELDING CHRISTENSEN, PÆDAGOG MAGDALENA MAJER OG PÆDAGOG MALENE BASTRUP RANDA-BOLDT

OK-24

SÅDAN GIK AFSTEMNINGEN

– og det betyder resultaterne for dig

FOAs medlemmer har været med til at stemme om aftalerne i de nye OK24-overenskomster, mens dette blad har været undervejs fra trykkeriet.

&

Husk, at du kan gå ind på
[Fagbladetfoa.dk/OK24](https://fagbladetfoa.dk/OK24) og læse
mere om resultatet af afstemningen.

Hun tror på det gode i velfærdsstaten

Præsten Anne-Mette Gravgaard, der mistede en arm og et ben i en trafikulykke, beskriver sine hjemmeplejere som en lille forsmag på Paradis.

AF ULLA ABILDTRUP | FOTO: RASMUS HARGAARD BREUM

BLÅ BOG

Anne-Mette Gravgaard

- Født d. 25. februar 1949
- Uddannet cand.mag. i kunsthistorie og oldgræsk fra Københavns Universitet i 1976
- Sognepræst ved Davids Kirke på Østerbro i København 1996-2020
- Udsat for en trafikulykke i 2003, hvor hun mistede en arm og et ben.

Seks gange dagligt får pensioneret sognepræst Anne-Mette Gravgaard besøg af hjemmeplejen i lejligheden på Østerbro i København.

”Jeg er et lidt kompliceret tilfælde, fordi jeg mistede min venstre arm og mit højre ben i en højresvingsulykke i 2003, hvor en lastbil overså mig,” forklarer hun.

”Siden er min tilbageværende hånd blev ramt af leddegigt, som gør den næsten ubrugelig, og i det sidste halv-

andet år har jeg døjet med helvedesild i mit ene øje,” tilføjer hun.

Alligevel er det ikke til at vride et kritisk ord om livet ud af Anne-Mette Gravgaard:

”Som pensionist har jeg jo mistet den daglige omgang med menigheden og mine kolleger i kirken, og flere venner og tidligere kolleger er gået heden. Til gengæld – og det er vel det, der gør mig livsduelig også i dag – har en løbende strøm af nye og spændende menneskeskæbner gjort deres entré i mit liv.”

"Der er nok ikke så mange, der siger det offentligt som jeg, men det burde der være, for vi ældre er generelt så taknemmelige for vores hjælp," siger den 75-årige tidligere sognepræst.

"Jeg er nemlig blevet en lykkelig sosu-bruger: Sosuer af alle farver, køn og aldre servicerer mig mange gange i døgnet med øjendrypning, badning, på- og afklædning, morgenmad og frokost, livshistorier også videre," siger Anne-Mette Gravgaard.

Fantastisk indføling

Det har stor betydning for den pensionerede præst, at hjemmeplejerne virkelig engagerer sig i deres arbejde.

"De har en fantastisk indføling med andre mennesker og giver så meget af sig selv. Det føles faktisk som en lille forsmag på Paradis!" erklærer Anne-Mette Gravgaard.

Hun nævner som eksempel en social- og sundhedshjælper, som under sin oplæring kom en del gange hos præsten.

"Hun var et pragtfuldt kvindemenneske og meget moderlig overfor mig. Hun gav mig sådan en tryghed og omsorg, når jeg skulle bade, at jeg turde stå på ét ben, mens hun skrubbede mig – og skrubbe mig gjorde hun!" smiler Anne-Mette Gravgaard.

"Der tales tit om, at der mangler respekt over for gamle mennesker. Men det er ikke mit indtryk, når det gælder hjemmeplejen. Det væsentlige er en gensidig respekt mellem social- og sundhedshjælperen og borgeren og en accept af, at vi har hver vores opgaver i forholdet og hver vores forudsætninger og talenter."

Trylleri med vagtplanen

Præsten kan også lide, at hjemmeplejerne tager sig tid til at tale med hende, og hun drøfter meget gerne politik og nyheder med sine hjælpere. Hun har også lige været til undersøgelse på hospitalet, og aftalen lå desværre oven i det tidspunkt, hvor hun normalt får gjort rent.

"Så tryllede planlæggeren, så jeg fik gjort rent tidligere end normalt og samtidig nåede min tid på hospitalet. Planlæggeren er så god til at tage hensyn både til os, der har brug for hjælp og til medarbejderne," mener præsten.

Hun lægger også mærke til, at hjemmeplejerne hjælper hinanden.

”

Jeg tror, at meget af plejernes overskud kommer af, at de kan mærke vores taknemmelighed.

ANNE-METTE GRAVGAARD
PENSIONERET SOGNEPRÆST

"Jeg hører tit, at de ringer til hinanden og tilbyder hjælp. Man mærker virkelig, at de har valgt faget til. De er meget ansvarlige og følger op på de mennesker, de omgås. Mine hjemmehjælpere fortæller, at det er det mest meningsfulde job, de kunne forestille sig."

"En har opgivet et indbringende job som grafisk designer hos Novo Nordisk, en anden har skippet et job som flyleder, og en tredje har droppet et ph.d.-projekt for at komme til at beskæftige sig med mennesker og hjælpe."

Præsten spørger ofte, om hun da er den eneste, der har det så godt med sine hjemmeplejere, når hun er til fysioterapi, på hospitalet eller sammen med venner. For der står jo så meget negativt i medierne, som hun siger. Men alle er meget enige om, at de er glade for deres hjemmepleje.

"Der er nok ikke så mange, der siger det offentligt som jeg, men det burde der være, for vi ældre er generelt så taknemmelige for vores hjælp," siger den 75-årige Anne-Mette Gravgaard. ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

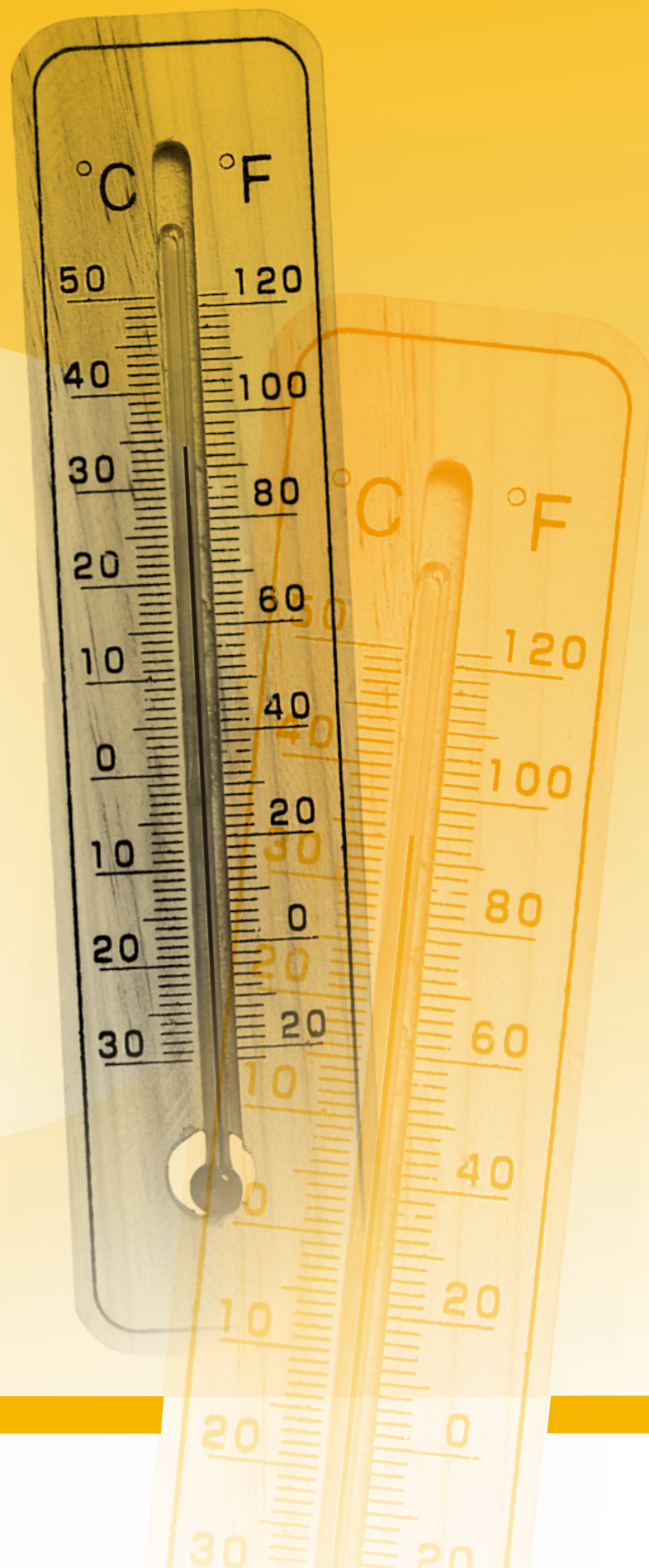
VARMEPAUSER

Ansatte, der har et job, hvor de ikke sidder stille, skal ifølge Arbejdstilsynet have varmepauser ved høj luftfugtighed og temperaturer på 32 grader. Det skriver tilsynet i en vejledning.

Og hvis de ansatte skal bære uniform på arbejdet – som for eksempel på hospitaler eller mange steder i ældreplejen – kan det medføre, at pauserne skal forlænges.

Pauserne skal holdes i lokaler med lavere temperatur eller udendørs, og hvis man er en del af en risikogruppe – er gravid, ældre eller har hjerte- eller lungesygdomme – skal man eventuelt have længere pauser.

KILDE: ARBEJDESTILSYNET

”VARMETPAUSER ER EN BY I RUSLAND”

Den varme tid kommer tættere på. Men selvom Arbejdstilsynet anbefaler, at medarbejdere skal have ekstra pauser, når det er meget varmt, er det kun 11 procent af FOAs medlemmer, der har en aftale om det på deres arbejdsplads.

” Vi holder hverken pauser, når det er koldt eller varmt.”

”Hyppigere pauser er umulige at holde, for man kommer bagud eller skal løbe stærkere.”

”Vi får jo ikke engang tissepause fra kl. 7 til kl. 12.”

Sådan lyder nogle af udsagnene fra de 3.669 FOA-medlemmer, der har besvaret en medlemsundersøgelse, der – stik imod Arbejdstilsynets anbefalinger – viser, at kun cirka hver 10. FOA-medlem har en aftale om at holde varmepauser, når det er meget varmt.

Men det problem er ikke nyt.

I 2018, da Danmark var ramt af historisk varme og tørke, bragte Fagbladet FOA et interview med social- og sundhedsassistent Beata Larsen fra Plejecenter Solgaven i Mariagerfjord Kommune. Dengang sagde hun:

”Varmepauser er en by i Rusland. Jeg føler knap nok, at vi har haft almindelige pauser på grund af øget travlhed og mange akutopgaver.”

Eneste assistent til 67 borgere

I løbet af de år, der er gået, er intet blevet bedre på Plejecenter Solgaven, hvor Beata Larsen stadig arbejder. Faktisk

tværtimod, fortæller hun, da vi tager fat i hende igen i forlængelse af medlemsundersøgelsen. På grund af manglende personale er der blevet mindre tid til pauser, end der var før, og varmepauser er der slet ingen af.

”Tit er jeg den eneste social- og sundhedsassistent til 67 borgere, så ofte har jeg ikke engang tid til at spise min aftensmad, før de fleste er lagt i seng. Og jeg har slet ikke mulighed for at holde ekstra pauser, når det er varmt,” siger hun.

”Vi står med et kæmpe problem med pauser, uanset om det er varmt eller ej. For vi kan ikke rekruttere eller fastholde personale,” siger hun.

Ledelsen skal dog have lidt credit, lyder det fra Beata. De ansatte har siden 2018 fået dispensation, når det er rigtig varmt, til at tage egne bukser på.

”Vi har brokket os rimelig meget over vores uniform, som er for varm om sommeren og for kold om vinteren. Så nu må vi have vores egne bukser på, som går til knæene, og som ikke er gennem-sigtige,” siger Beata Larsen.

Ældrechef: Der skal være plads til pauser

Michael Tidemand, der er sundheds- og ældrechef i Mariagerfjord Kommune, fortæller, at han godt kan genkende, at personalet på kommunens plejecentre kan have så travlt, at de ikke har tid til at holde pauser.

”Der er jo arbejdskraftmangel, og det er med til at presse os på at løse opgaverne og holde pauser og få det hele til at gå op i en højere enhed. Men vores udgangspunkt er, at man skal have sin pause,” siger han og tilføjer, at man også fra ledelsens side er opmærksom på, at Arbejdstilsynet anbefaler, at medarbejderne får

ekstrapauser, når det er meget varmt.

Det lyder bare til, at der er lidt langt til at kunne holde en varmepause, når der ikke engang altid er tid til at holde en normal spisepause?

”Nu har du talt med én medarbejder, som er meget ansvarlig og gerne vil løse sine opgaver, og som har den her oplevelse, men jeg tror ikke, det er det samme som at sige, at vi aldrig holder varmepauser,” siger Michael Tidemand.

”Vi følger det på ledelsesplan, og man har mulighed for at tage det op i MED, hvis man synes, det er et problem. Jeg har ikke selv fået et hav af meldinger om, at der ikke kan holdes pauser,” siger han.

Smelter i varme uniformer

69 procent af FOAs medlemmer svarer i medlemsundersøgelsen, at de har udfordringer med at håndtere varmen på jobbet. Blandt medlemmer i Social- og Sundhedssektoren svarer 52 procent, at de har dårlig eller meget dårlig mulighed for at tilpasse deres arbejdstøj til varmen.

Især, skriver mange, er det en udfordring, at tøjet er lavet af kunstige materialer. En social- og sundhedshjælper ansat i hjemmeplejen fortæller:

”80 procent polyester gør, at man ikke kan komme af med varmen. Når jeg kommer hjem fra en vagt om aftenen, er både mit hår og mit undertøj helt vådt.”

En social- og sundhedsassistent, som også arbejder i hjemmeplejen, stemmer i:

”Arbejdstøjet er så billigt, at man sveder under det, og sveden løber ned ad kroppen, men uden tøjet bliver vådt, fordi det er syntetisk.”

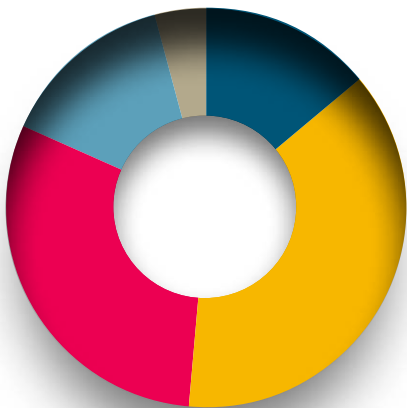
Problemstillingen er langt fra ny. I 2018 svarede 69 procent af FOAs medlemmer i en lignende undersøgelse, at deres tøj ikke var passende til sommervejret. ★

På social- og sundhedsassistent Beata Larsens job er antallet af pauser blevet færre de sidste fem år.

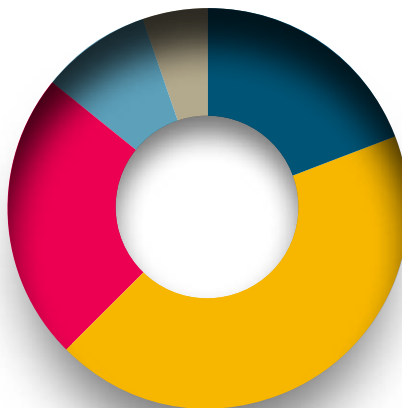
UNDERSØGELSEN

FOA spurgte i sommeren 2023 sine medlemmer om forskellige spørgsmål i forbindelse med at være på arbejde i varmen.

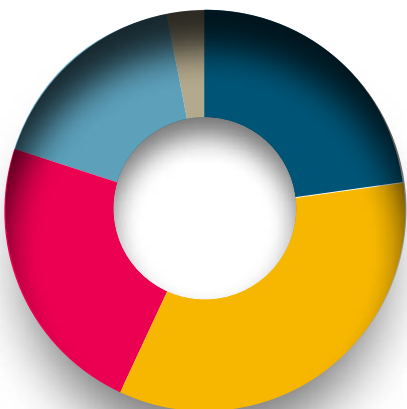
Hvor gode eller dårlige er dine muligheder for at holde pause, når du er på arbejde i sommervarmen?

- 14 % Meget gode muligheder
- 37 % Gode muligheder
- 30 % Dårlige muligheder
- 14 % Meget dårlige muligheder
- 4 % Ved ikke/ikke relevant

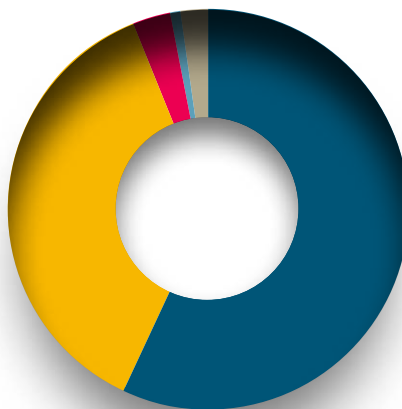
I Pædagogisk Sektor fordelte svarene sig således:

- 19 % Meget gode muligheder
- 43 % Gode muligheder
- 23 % Dårlige muligheder
- 9 % Meget dårlige muligheder
- 5 % Ved ikke/ikke relevant

Hvor gode eller dårlige er dine muligheder for at tilpasse din påklædning til varmen, når du er på arbejde i sommervarmen?

- 23 % Meget gode muligheder
- 34 % Gode muligheder
- 23 % Dårlige muligheder
- 17 % Meget dårlige muligheder
- 3 % Ved ikke/ikke relevant

I Pædagogisk Sektor fordelte svarene sig således:

- 57 % Meget gode muligheder
- 37 % Gode muligheder
- 3 % Dårlige muligheder
- 1 % Meget dårlige muligheder
- 2 % Ved ikke/ikke relevant

KILDE: UNDERSØGELSEN ER GENNEMFØRT I PERIODEN 28. JUNI-10. JULI 2023. I ALT SVAREDE 3.669 MEDLEMMER PÅ SPØRGSMÅLENE OM UDFORDREDE ARBEJDSGANGE I SOMMERFERIEPERIODEN. NB: NÅR TALLENE INDIMELLEM IKKE GIVER 100 % I ALT, SKYLDES DET AFRUNDING.

Plejepersonale frygter for de ældres helbred

Knap tre ud af fire ansatte i ældreplejen er bange for, om de ældre borgere bliver dårlige i de høje temperaturer. Det er især bekymringen for, om de ældre får nok at drikke, der fylder. Det viser ny medlemsundersøgelse.

VARME KOSTER MENNESKELIV

I 2018, da der var hede-bølge over Danmark henover sommeren, var der en øget dødelighed relateret til de høje temperaturer for borgere over 65 år. Her anslog Statens Serum Institut, at varmen var medvirkende til 250 flere dødsfald end forventet.

Også i 2022 kostede hede-bølger i Europa menneskeliv. Det har et spansk-fransk studie fastslået, skriver TV 2. I perioden fra 30. maj til 4. september 2022 døde 61.672 mennesker som følge af varmen, viser analysen.

Forskerne bag undersøgelsen påpeger, at hvis der ikke gøres mere for at beskytte de mere sårbare grupper mod stigende temperaturer, risikerer Europa i 2030 at opleve omkring 68.000 dødsfald i gennemsnit hver sommer på grund af varmen.

I 2040 vil det tal stige til over 94.000, og i 2050 kan det ligge over 120.000, viser forskernes prognose.

Dehydrering. Fald. Besvimelser. Saltbalance. Påklædning. Øget risiko for urinvejsinfektioner. For tykke dyner. For lang tid i solen og for lidt solcreme.

Bekymringerne for de ældres helbred i varmen fylder meget hos plejepersonalet.

Det viser en medlemsundersøgelse blandt FOAs medlemmer. Her svarer knap tre ud af fire – 73 procent – af de ansatte i ældreplejen, at de i høj eller i meget høj grad er bekymrede for de ældre borgers velbefindende, når temperaturen nærmer sig 25 grader.

Det er især frygten for, at de ældre ikke får nok at drikke og bliver dehydrerede, der fylder for de ansatte.

”Rigtig mange ældre indtager ikke den nødvendige væske. Vi har flere borgere med væskeskemaer, der ikke bliver fulgt op på allerede. Så når der ikke er tid eller nogen, der tager ansvar for opfølgning, er det borgernes helbred, vi sætter på spil,” svarer en social- og sundhedshjælper i medlemsundersøgelsen.

Det er særligt de ansatte i hjemmeplejen, der frygter varmens konsekvenser for de ældres helbred. Her svarer 79 procent, at de i høj eller meget høj grad bekymrer sig. 18 procent gør i nogen grad.

Ifølge nogle af de uddybende kommentarer går bekymringerne mest på, at der ikke er lagt ekstra tid ind i køre-listerne til at sørge for, at de ældre får nok at drikke, og at de ikke kan holde øje med borgeren, så snart de er kørt videre til den næste.

En social- og sundhedsassistent i hjemmeplejen skriver:

”Ofte føler de ingen tørst og glemmer rådet om at drikke rigeligt. Vi kan stille meget frem, men når vi kører, kan vi ikke gøre mere.”

Føler ikke lige så meget tørst

Ifølge Anne Marie Beck, der er seniorforsker i ernæring ved Herlev og Gentofte Hospital, er dehydrering hos ældre mennesker et alvorligt og udbredt problem. Ikke kun om sommeren. Et stu-

die, hun har været med til at lave, viser, at 36 procent af dem, der kommer ind på akutafdelingen, er dehydrerede, uden at det er blevet opdaget.

Dehydreringen sker, forklarer hun, fordi ældre mennesker har sværere ved at føle tørst. De kan ikke ligesom unge koncentrere urinen, og den bliver ikke mørk ved dehydrering som hos yngre. Ældre mennesker har typisk også mindre muskelmasse, som er der, hvor kroppen 'gemmer' vandet.

"Vi ved faktisk ikke helt, hvorfor man pludselig ikke føler sig så tørstig, som man gjorde, da man var yngre. Det er hormonelt betinget og noget, der foregår i hjernen. Man har lavet studier, hvor man giver både unge og gamle noget at drikke, og af en eller anden grund bliver de ældre bare ikke tørstige igen lige så hurtigt," siger Anne Marie Beck.

Hun fortæller, at man for ældre personer anbefaler, at mænd indtager to liter væske og kvinder 1,6 liter. ★

6 GODE RÅD

SÅDAN MOTIVERER DU ÆLDRE TIL AT DRIKKE MERE VÆSKE

Dehydrering blandt ældre kan være farligt, men samtidig har mange ansatte svært ved at få borgerne til at drikke mere, når det er varmt. Få nogle tips og tricks her.

1

Et glas på badeværelset

For de beboere, der selv kan gå på toiletet, kan et trick være stille et glas på badeværelset. Så kan reglen være, at borgeren skal drikke et glas vand per toiletbesøg.

2

En kold kande

For ansatte i hjemmeplejen kan en idé være at stille en kande med koldt vand i køleskabet. Så kan den ansatte lave en aftale med borgeren om, at den kande skal være tom inden næste dags besøg.

3

Drik væske til alle måltider

Drik altid et glas vand til et måltid. Mange ældre er småtspisende, så væske med kalorier – for eksempel mælk – kan også være en mulighed.

4

Sørg for de rigtige drikkeglas

Nogle ældre mennesker kan på grund af gigt eller Parkinsons have svært ved at løfte normale kaffekopper eller store vandglas. Andre har svært ved at få fingrene ind i hankene. Så helt lavpraktisk bør man bruge kopper, der gør det mere tilgængeligt at drikke. Det kan være krus af hård plast.

5

Et toiletbesøg er træning

Mange ældre holder igen med væsken, fordi de ikke vil rende på toilettet hele tiden. Men plejepersonalet kan forsøge at motivere borgeren ved at forklare, at det faktisk er en god træning at rejse sig fra sin stol, gå ud på toilettet, sætte sig ned og rejse sig igen.

6

Okay med te og kaffe

Det er en myte, at te og kaffe er vanddrivende. Begge dele kan indgå i den væske, man skal drikke. Det samme gælder øl og vin, siger eksperten, men man skal selvfølgelig ikke drikke sig så fuld, at man falder.

KILDE: ANNE MARIE BECK, SENIORFORSKER I ERNÆRING VED HERLEV OG GENTOFTE HOSPITAL

Millionerne ruller ind

FOA begyndte sidste år at registrere resultaterne af de mange løntjek, der gennemføres hvert år. Den foreløbige oversigt viser, at de første 458 registrerede sager har indbragt omkring 10 millioner kroner.

AF MORTEN BRUUN | FOTO: PRIVATFOTO

TYPISKE FEJL PÅ LØNSEDLEN

- Forkert erfarings- eller anciennitetsdato
- Manglende eller forkert indbetaling til pension
- Manglende eller forkert lokalt løntillæg
- Manglende eller forkerte ulempetillæg
- Forkert timetal, fritvalgstillæg og/eller stillingsbetegnelse.

Er det virkelig rigtigt? Hvor er det fantastisk. Det er jeg altså glad for at høre.”

Sådan lød den spontane reaktion fra social- og sundhedsassistent Elsebeth Nakel, da Fagbladet FOA sidste år kontaktede hende for at fortælle, at hun efter et løntjek ville få efterbetalt 110.000 kroner.

”Det kan ikke være rigtigt, at ens arbejdsgiver kan ’glemme’ 110.000 kroner. Det er faktisk fuldstændig vanvittigt,” sagde Elsebeth Nakel dengang og udtrykte ønske om, at alle, der læste om hendes sag, ville bruge den som inspiration til at bede FOA om hjælp til et løntjek.

På det tidspunkt var hun gået på pension, men hendes ønske er gået i opfyldelse. I hvert fald har fem af hendes tidligere kolleger fulgt hendes eksempel.

Den ene af de sager er færdig og resulterede i en efterbetaling på godt 50.000 kroner. To andre er ved at blive behandlet, mens de sidste to sager er ved at blive oprettet, fortæller Loke Saxtorff, der er faglig sagsbehandler i FOA Sydfyn og bistod i alle seks sager.

”Det er faktisk ikke usædvanligt. Når først vi afslutter en sag på en arbejdsplads, dukker der ofte flere op,” siger han.

15 afdelinger og 458 sager

De 6 plejehjemsmedarbejdere er ikke de eneste, der har fået hjælp af Loke Saxtorff og hans kolleger på Sydfyn. De seneste 2 år har afdelingen således afsluttet 109 løntjek og hentet mere end 3,2 millioner kroner hjem til medlemmerne.

Det fremgår af den oversigt over afsluttede løntjek, FOA gik i gang med for blot få måneder siden. Her registreres resultaterne af de mange løntjek på tværs af alle afdelinger, og status midt i marts viste, at foreløbig 15 afdelinger har bidraget med i alt 458 afsluttede sager, som har hentet 9.801.681 kroner til medlemmerne.

I gennemsnit svarer det til ca. 21.400 kroner pr. sag, og hertil kommer så alle de penge, de øvrige afdelinger har hentet hjem, som Thomas Enghausen, der er næstformand i FOA, bemærker. Samtidig hæfter han sig ved, at tallene for

Det kan ikke være rigtigt, at ens arbejdsgiver kan 'glemme' 110.000 kroner. Det er faktisk fuldstændig vanvittigt.

ELSEBETH NAKEL
SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT

Den nu pensionerede social- og sundhedsassistent Elsebeth Nakel hentede 110.000 kroner efter et løntjek sidste år og er jublende glad for, at flere af hendes daværende kolleger fulgte hendes eksempel og nu er på vej til at bidrage til FOAs nye registrering af løntjekresultaterne.

alvor visualiserer nødvendigheden af at være med i en fagforening, der kan tilbyde hjælp til at tjekke lønsedlen.

"I den bedste af alle verdener fik alle den løn, de præcis har krav på. Men det er bare ikke tilfældet, og det kan somme tider undre, fordi der jo er tale om overenskomster, vi alle har skrevet under på og er enige om," siger han og tilføjer:

"Mit håb er, at registret kan give os et endnu bedre overblik over, hvor de typiske fejl forekommer, så vi kan fortælle både kommunale, regionale og private arbejdsgivere, at her skal der strammes op. Uanset om det er arbejdsgiveren, der fortolker eller administrerer en aftale forkert, eller om det er os, der har været med til at lave nogle knudrede og utydelige formuleringer."

Løntjek kan bruges til organisering

I FOA Sydfyn oplever afdelingsformand Susan Bøg Nielsen det hverken som besværligt eller tidsrøvende at registrere resultaterne. Til gengæld ser hun masser af værdi i den indsats, som tre af afdelingens ansatte lægger i løntjek i store dele af deres arbejdstid.

"For det første giver resultaterne os et organiseringspotentiale. Når vi besøger en arbejdsplads og skaffer penge til et medlem gennem et løntjek, forstår de uorganiserede kolleger, hvad det er, en

fagforening kan," siger Susan Bøg Nielsen og fortsætter:

"For det andet giver det os et indblik i de områder, hvor der er problemer. Den suverænt største knast er arbejdstidsreglerne, hvor vi blandt andet finder fejl i forhold til overarbejde, inddragelse af frihed og honorering for dobbeltvakter. På nogle arbejdspladser er mange af den slags fejl ensbetydende med et dårligt arbejdsmiljø, og så kan vi jo pludselig bruge vores viden fra løntjekkene over for arbejdsgiveren."

Bruger pengene på rejser

I Svendborg er den pensionerede social- og sundhedsassistent Elsebeth Nakel stadig voldsomt glad for resultatet af sit løntjek, som i virkeligheden blev gennemført ved lidt af en tilfældighed. Hun kontaktede FOA for at få hjælp efter en indskydelse om hjælp til samtidig at tjekke lønnen.

Hun mente selv, hun var blevet snydt – og havde altså ret – og har siden forstået at nyde de godt og vel 60.000 kroner, hun stod tilbage med efter at have betalt skat.

"I december var jeg otte dage i New York med min datter," sagde hun og fortalte, at en to uger lang rejse til Indien sammen med kæresten også var på programmet. ★ MOBR@FOA.DK

FÅ HJÆLP

Du kan tage fat i din tillidsmand eller din lokale FOA-fagforening, hvis du gerne vil have tjekket din lønseddel.

Styr på rammerne i vuggestuen - digitalt.

Thelma Harms
Debby Cryer
Richard M. Clifford
Noreen Yazejian

ITERS-3 er et observationsmateriale til brug i vuggestuer, og er netop udkommet i en digital udgave. Med ITERS-3 kommer du hele vejen rundt, når du ønsker at vurdere småbørnsmiljøet.

I ITERS-3 lægges der stor vægt på interaktionen mellem børn og voksne, plads og indretning, sprog og bøger, læringsaktiviteter, og meget mere. Endelige skelnes der klart mellem behov hos og materialer til spædbørn, tumlinger, og toårige.

ITERS-3 er til brug på vuggestueområdet med børn op til 3 år. Materialet kan anvendes af pædagoger, konsulenter, ledere, eller andre, som ønsker at vurdere børnemiljøet i en institution, eller at undervise personalet i selvevaluering. Det kan også anvendes som led i efteruddannelse.

Køb på hogrefe.dk

Hogrefe Psykologisk Forlag A/S
Kongevejen 155
2830 Virum
Tlf. +45 35 38 16 55
info@hogrefe.dk

 hogrefe

Få de bedste boligrabatter hos PenSam Bank

Få et
SuperGavekort
på 2.000 kr.**
Bestil et banktjek
på pensam.dk/gavekort

Eksisterende realkreditlån overføres gratis*

*Tilbuddet gælder for dig, der har et realkreditlån på minimum 500.000 kr. **For dig, der har et nuværende realkreditlån**, uanset realkreditinstitut, tilbyder PenSam Bank, at lånet flyttes gebyrfrit, dvs. uden disse omkostninger: Totalkreditgebyr (4.000 kr.), kurtage 0,15%, PenSam Bank gebyr (6.000 kr.), tinglysningsgebyr (1.850 kr.), variabel tinglysningsomkostning (afhænger af lånets størrelse), indfrielsesgebyr fra nuværende institut og gebyr for kurskontrakt (500 kr.). Eventuelt kurstab ved indfrielse og oprettelse betales af dig som kunde. Kursfradrag ifm. kurssikring betales af dig som kunde. **For dig, der er ny kunde uden realkreditlån**, der ønsker at købe bolig: Her betales standard priser. For alle realkreditkunder, der ønsker at bruge kampagne-tilbuddet, er det et krav, at du skal være FOA-medlem eller PenSam-medlem, og du skal have hele din privatøkonomi hos PenSam Bank. Din økonomi skal kunne kreditvurderes til låneforpligtelsen, og NemKonto skal være hos PenSam Bank.

** Værdi af SuperGavekortet er på 2.000 kr. Gavekortet kan frit anvendes blandt alle gavekort, produkter og oplevelser på GoGift.com. PenSam Bank har ingen forbindelse til GoGift og PenSam Bank modtager ingen honorering eller lign. fra GoGift i forbindelse med gaven. Husk, at du skal opgive din gave på 2.000 kr. til SKAT på din selvangivelse. Kampagnen kører til og med den 31. maj 2024.

PenSam **FOA**

UFAGLÆRT SOCIAL- OG SUNDHEDS-
MEDARBEJDER THOMAS HARFOT:

RESPEKT FOR, AT NOGEN VIL ANSÆTTE MIG

AF LAURITS ERIKSEN | FOTO: RASMUS BREUM

Jeg tror, vi alle skal være bedre til at stoppe op og evaluere, hvor vi gerne vil hen i livet. Jeg fandt ud af, at jeg vil være meget mere end ham, der har styr på regneark. Jeg kan også bidrage med en kerneopgave inden for sundhedsvæsenet. Derfor vil jeg ikke være økonomichef, når jeg stopper min karriere.

De seneste 4,5 år har jeg arbejdet i en chefstilling på Næstved, Slagelse og Ringsted Sygehuse. Jeg er derfor vant til at holde hovedet koldt under lange, travle arbejdsdage. Det er nok en god erfaring at have, når man starter i en ny stilling som social- og sundhedsmedarbejder. Nu er jeg pludselig 'Thomas 20 år' igen, og for første gang i lang tid er jeg grøn og ufaglært. De kompetencer, jeg har opbygget gennem 22 år, smider jeg delvist væk nu, hvor jeg træder jeg ind i en hverdag, som er helt anderledes end før. For selvom jeg gennem mit arbejdsliv har været tæt på sundhedsområdet, har jeg aldrig været helt tæt på, hvor plejen og omsorgen udføres. Det er heller ikke nogen hemmelighed, at lønsedlen kommer til at se anderledes ud. Måske skal vi til at købe den billige ost i stedet for den dyre, men det skal nok hænge sammen alligevel. Min kone og børn bakker mig 100 procent op.

Jeg har respekt for, at der er nogle, der tør ansætte en ufaglært som mig. Min kommende arbejdsgiver har mødt mig med en imponerende tillid. Jeg vil gerne gøre mig umage for at være i faget. Derfor er det vigtigt for mig at bevise overfor kommende kolleger, beboere, de pårørende og ikke mindst mig selv, at jeg kan klare jobbet. Bolden ligger hos mig nu. ★

MIN
VEJ

| CV |

2024 -: Social- og sundhedsmedarbejder, Holbergcentret/Rosenuset

2019-2024: Økonomi- og planlægningschef, Næstved, Slagelse og Ringsted Sygehuse

2018-2019: Økonomi- og administrationschef i ARGO

2007-2018: Gruppeleder og derefter økonomi- og personalechef i Sorø Kommune

2002-2006: Vicekommunaldirektør og afdelingsleder i Stenlille Kommune

1999-2002: Planlægger, Sygehusdirektoratet Københavns Amt

1996-1999: Økonom, Amtssygehuset Herlev

1993-1996: Fuldmægtig i Sundhedsministeriet

Nu er det Wilson, der bestemmer

Børn skal have en stemme. Sådan er filosofien i Børnehuset Gnisten i Gladsaxe, der allerede fra vuggestuealderen har fokus på medbestemmelse i hverdagen.

AF NANA TOFT | FOTO: RASMUS BREUM

Hvad har du lyst til at lege med?”

Pædagogmedhjælper Tine Ørregaard står med Wilson på to et halvt år og kigger på en række lamine-rede billeder af legetøj, der hænger på væggen. Drengen peger på et billede af en bog.

”Den kan du godt lide? Godt. Så tager vi den ned til dig,” siger Tine Ørregaard og rækker ud efter bogen, der ligger på hylderne i skabet langt over drengens hoved.

”Skabet sidder for højt til, at børnene kan se alt det legetøj, der er indeni. Vi har derfor taget billeder af hvert stykke legetøj og sat dem i børnehøjde. Det sikrer børnenes medbestemmelse,” forklarer Tine Ørregaard.

Respekt for barnet

I august 2023 blev Gladsaxe certificeret som ’Børnevenlig By’ af Unicef, og det var dét, der gav Børnehuset Gnisten idéen til i endnu højere grad at lære børnene om demokrati og medbestemmelse. I dag er den grundlæggende filosofi, at alle børn skal opleve, at de

har en stemme, og at den bliver taget alvorligt. Og den oplevelse må de gerne have allerede fra vuggestuealderen.

Personalet har derfor indført det, man kan kalde hverdagsmedbestemmelse, der sikrer, at børnene bliver hørt. En ting er lamine-rede billeder af legetøj, der gør, at børnene ikke kun vælger dét, de kan få øje på i en meters højde. Noget andet er den mad, de får serveret: Her må man for eksempel gerne vælge at få remoulade på sin rugbrødsmad.

”Vi har en dreng, der kun vil have remoulade. Så det får han. For så mærker han, at der er respekt om hans valg,” forklarer pædagog Line Dyreborg Jensen.

De voksne sætter en retning

Både Line Dyreborg Jensen og Tine Ørregaard understreger, at hverdagsmedbestemmelse ikke skal forveksles med hverken fravær af grænser eller en *laissez faire*-pædagogik.

”Selvfølgelig er der forventninger til børnene, og selvfølgelig er det de voksne, der sætter en retning. Men

det er vigtigt for os at sige, at der ligger mange overvejelser og diskussioner bag de her valg på tværs af hele personalegruppen,” understreger Line Dyreborg Jensen.

Tine Ørregaard fortæller, at der i sidste uge var en dreng, der ikke ville med ud at lege i sneen. I starten spurgte personalet ham flere gange, om han virkelig ikke ville med ud. Det endte med, at han blev indenfor på en anden stue.

”Indimellem er der ikke plads til meget individuelle behov. Men vi leder altid efter, om vi kan justere eller på anden vis finde en løsning, der udviser respekt for det enkelte barn,” siger Tine Ørregaard.

Du må godt være i verden

Line Dyreborg Jensen fortæller, at de stille og roligt er begyndt at se, at institutionens fokus på medbestemmelse begynder at virke. Hun har lagt mærke til, at børnene i stigende grad mærker egne grænser.

”De lidt større vuggestuebørn er tydeligere i deres ordvalg: ”Det vil jeg

ikke" eller "det har jeg ikke lyst til". De små har ikke samme ordforråd, men de kravler i stedet væk," siger Line Dyreborg Jensen.

Tine Ørregaard konkluderer:

"Der er noget meget værdifuldt i at lære et lille menneske, at det godt må sige til og fra og være i verden på sin egen måde." ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

Jo tidligere børn mærker, at de har en stemme, jo bedre. Sådan er filosofien i Børnehuset Gnisten, der har fokus på hverdagsmedbestemmelse. Her er det Vilson, der bestemmer, hvilken bog han vil have læst højt.

FIRE EKSEMPLER PÅ HVERDAGS-MEDBESTEMMELSE

- **Afleveringssituationer**
Barnet må gerne vælge, hvilken pædagog han eller hun vil afleveres til.
- **Madsituationer**
De helt små på et år sanser meget med mad. Risengrød på kinderne er derfor helt o.k. De lidt større vælger selv, hvilke rugbrødsmadder de vil spise.
- **Fredagssang**
Børnene vælger sangene.
- **Af- og påklædning**
Børnene må selv bestemme, i hvilken rækkefølge de tager tøj af eller på. "Og hvis det er omvendt siger vi: 'Godt gået'."

KILDE: PÆDAGOGMEDHJÆLPER TINE ØRREGAARD OG PÆDAGOG LINE DYREBORJ JENSEN

DELTAG I A-KASSENS GRATIS WEBINARER

AF METTE WIEDERHOLT PEDERSEN

I FOAs A-kasse holder Rie Villemos og Eva Pihl løbende webinarer om jobsøgning og om emner, der handler om at være ledig. Her får du en masse input i forhold til den situation, du står i, og du får mulighed for at møde andre i samme situation som dig. Se oversigten over kommende webinarer: foa.dk/webinar.

Få tips til jobsøgning

På webinaret 'Sådan skriver du en god jobansøgning' får du inspiration til at skrive en fængende ansøgning, der skiller sig ud fra de andre ansøgninger. Hvad er en god overskrift, og hvordan er det lige med fotos?

Sådan ser et godt cv ud

På webinaret 'Sådan skriver du et godt cv' får du tips til at sætte dit cv op på en nem og overskuelig måde. Ofte bruger en potentiel arbejdsgiver cv'et til den første sortering af ansøgere, og falder det ikke i deres smag, læser de slet ikke din ansøgning. Vi anbefaler derfor, at du arbejder lige så grundigt med cv'et som med selve jobansøgningen.

Er du så heldig at komme til jobsamtale, er der gode råd at få i vores webinar om, hvordan du skal forberede dig. Det kan være nervepirrende at skulle til en samtale. Måske er det længe siden, du har prøvet det. Måske er det din første samtale nogensinde. Men husk, at du bliver indkaldt til en jobsamtale, fordi du er fagligt kvalificeret, og fordi din ansøgning har gjort indtryk på ansættelsesudvalget. Men om du får jobbet, afhænger af, hvordan du klarer dig til samtalen. På webinaret 'Sådan får du en god jobsamtale' for-

tæller Rie og Eva, hvordan du præsenterer dine erfaringer og kompetencer så godt som muligt.

Øvrige webinarer

- Sådan søger du job på et nyt fagområde
- Sådan bruger du dit netværk
- Sådan søger du uopfordret
- Sådan tackler du ledighedsstress
- Skal jeg ringe til arbejdspladsen?
- Sådan får du et godt aktiveringsforløb

Se tidligere webinarer

Har du ikke mulighed for at deltage, kan du se en optagelse af vores webinarer på foa.dk/tidligere-webinarer.

Sådan tilmelder du dig

Det er gratis at deltage på webinarerne, og du behøver ikke være ledig for at deltage. Men er du ledig, får du en invitation i din postkasse på foa.dk/post, når der er nye webinarer. Er du i arbejde og for eksempel jobsøgende, er du også velkommen til at deltage. Er du ledig, tilmelder du dig via invitationen i foa.dk/post. Er du i arbejde, skriver du til FOA JobMatch på jobmatch@foa.dk og beder om at få en invitation. Deadline for tilmelding er dagen før webinarerne inden kl. 15.

For dig, der er elev

I FOA har vi også webinarer målrettet elever. Du kan se, hvad der er planlagt på foa.dk/elev/webinar-elever.

For dig, der er tillidsvalgt

På foa.dk/raad-regler/tillidsvalgt/arrangementer-tillidsvalgte kan du se, hvilke webinarer FOA har til dig som tillidsvalgt. ★

HUSK!

22. april

kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk/find-blanketter. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

Ring

Husk at du kan du ringe til FOAs A-kasse i tidsrummet 8 til 18 på alle hverdage. Vores telefonnummer er 46 97 37 77.

Nyt job?

Find dit nye job på foa.dk/foajob.

Digital post

Har du husket at tjekke din post fra FOA? Det gør du på foa.dk/post. Husk, at du på Mit FOA i øverste højre hjørne på hjemmesiden kan du se og evt. ændre, hvordan du får besked, når der er post til dig. Vi anbefaler, at du både får besked pr. mail eller sms.

SANDWICH MED GRØNÆRTE- PURÉ OG SPRØD BACON

Savner du inspiration til en velsmagende madpakke, der kan holde energien oppe, så læs med her. En god sandwich skal være saftig og smage friskt, salt, sødt og krydret. Denne sandwich har det hele.

AF KATRINE KLINKEN | FOTO: LINE FALCK

SLURP!

Kold kaffe sødet med honning og evt. blandet med mælk er forfriskende

TIP!

Nødder i ærtepuré kan erstattes af solsikkekerner

Sandwichbolle med grønærtepuré

2-4 stk.

2-4 bløde boller

Grønærtepuré

25 g cashewnødder
1 spsk. hakket skalotteløg
100 g bælgede ærter – svarer til ca. 400 g ærtbælg (eller evt. 100 g fine ærter fra frost)
½ spsk. hakket estragon
1 tsk. tørrede chiliflager
½ dl olivenolie
½ citron
evt. lidt vand
salt og friskkværnet peber

Fyld

8 skiver bacon
8 salatblade

Opskrift

Grønærtepuré:

Mal nødderne i en blender. Tilsæt hakket løg, bælgede ærter og kør, til ærtepuréen er ensartet. Tilsæt estragon, chiliflager og olivenolie. Tilsæt lidt reven citronskal og citronsaft. Hvis ærtepuréen er for tør, tilsættes lidt vand. Smag til med salt og peber.

Bacon:

Steg bacon sprødt på en slip-let pande.

Sandwich:

Skyl salatblade og dup dem tørre. Flæk bollerne og smør begge sider med ærtepuré, læg salatblade og evt. lidt ekstra estragonblade og sprød bacon i bollerne. Saml til sandwiches.

Katrine Klinken er kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent.

Læs mere
[instagram.com/katrineklinken](https://www.instagram.com/katrineklinken)

FREDERIKSSUND

Seniorklubben. 15. maj: Udflugt til M/S Museet for Søfart i Helsingør og spisning – drikkevarer for egen regning. Afgangstidspunkt fra Frederiksværk og Frederikssund følger. Bindende tilmelding skal ske til bestyrelsen senest 17. apr. Pris for FOA-medlemmer 400 kr. og gæster 500 kr. Der kan betales på mødet 17. apr. eller på netbank til reg. 2232 –konto 43 97 15 10 72. Husk at skrive navn på indbetalingen. | 18. sep. kl. 13: Musikalsk underholdning v. Finn Bendixen,

som fortæller om dansens historie og et liv med dans og underholdning.

HORSENS

Seniorklubben. 23. apr. kl. 14: Steen Quorning fortæller om, hvordan det er at bo og arbejde i Grønland. | 14. maj kl. 14: Lone Bach, byrådsmedlem fra SF, fortæller om sit politiske arbejde. | 28.-30. maj: 3-dages tur til Frederikshavn og Læsø.

ODENSE

Seniorklubben. 23. apr. kl. 10-12: Den Fynske Landsby, Sejerskovvej 20, Odense. Vi mødes ved den Fynske Landsby, hvor vi vil blive vist rundt af en guide, som fortæller om steder og livet, som blev levet dengang. Pris medlem 200 kr. ikke-medlem 250 kr. Det er inkl. guide, entre, kaffe/lagkage.

| 7. maj kl. 10-12: Underholdning v. Toner i takt i FOA Vesterbro 120, Odense – god stemning samt kaffe/kage. | 28. maj kl. 10-12: Modeopvisning i FOA Vesterbro 120, Odense. Kl. 9.30-10: Tilmelding til turen Holmegård og Vesterhave Vingård 10. sep. Kl. 10-12: Seniorshoppen v. Helle. | 11-12. juni: 2-dages udflugt til Ærø. Afg. kl. 7.45 – 08.20 – 08.45 fra Nyborg – Dannebrogsgade – Amtsgården. Undervejs på turen til Ærø serveres der kaffe/rundstykker. Rundtur på øen inkl. seværdigheder – vi skal bo på Ærø Hotel, hvor får vi serveret middag. Efter morgenmad: bryggeriet i Rise inkl. frokost. Derfra går turen til Ærøskøbing, hvor I selv går rundt. Senere tilbage med færgen til Rudkøbing og hjem. Pris medlem 1.725 kr. ikke-medlem 2.025 kr., tillæg for enkeltværelse 275 kr.

**SØNDERJYLLAND
Seniorklubben.**

21. marts kl. 14: Sang-eftermiddag med levende musik, hvor vi synger sange fra den danske sangskat. Afholdes i FOAs mødelokaler på Brundevej 2, Rødekro. Tilmelding senest 14. marts på foa.dk/afdelinger/foa-soenderjylland. | 23. maj kl. 10: Besøg Fængslet, Horsens. Afg. fra FOA Sønderjylland, Brundevej 2, Rødekro. Der gives middag på Løsning kro, kaffe på vejen hjem. Medlemmer betaler 200 kr. Ægtefælle/samlever som ikke er medlem af FOA 300 kr. Tilmelding senest 10. maj på foa.dk/afdelinger/foa-soenderjylland. Ret til ændringer forbeholdes. Ved møder i afdelingen er kaffen gratis for alle. Ikke-medlemmer, betaler entreprisen ved arrangementer ude af huset. Husk du er automatisk

medlem af seniorklubben som efterlønner og pensionist.

VEST**Sygehjælpernes**

Faggruppeklub: 2. maj kl. 19: Foredrag m. sognepræst Elise Balslev, som fortæller om Tove Ditlevsens omtumlede liv. Tilmelding til servicehjørnet senest 25. apr. på 76 93 10 50. **Seniorklub Vejen:** 6. maj kl. 14, Lundtoft, Magnolievej 28, Brørup. Vejen Mandskor vil synge for os. | 12. juni: Tur til Jelling. Afg. fra Fuglsangsallé 10, Vejen. Vi spiser middag på Jelling Kro. Derefter kører vi til Give egnsmuseum med rundvisning og kaffe. Prisen for turen er 400 kr. + drikkevarer. Der må gerne tages en ledsager med på turen. Prisen for dem er 500 kr. Tilmelding senest 5. juni. **Seniorklub Varde:** Vi planlægger en udflugt

i maj måned. Mere information følger.

Seniorklub Esbjerg:

2. maj klokken 13: Tur til Fanø. Vi mødes ved færgen, som sejler kl. 13.10. Vi tager bussen til Sønderho og går rundt i byen. Vi finder et sted at drikke kaffe. Kl. 16.30, skal vi med færgen tilbage fra Nordby. | 30. maj kl. 8.30: Sommerudflugten går i år til Humlemagasinet i Middelfart – en stor have, museer og butik. Det hele er rollatorvenligt. Bussen kører fra Kirkegade kl. 8.30. Vi medbringer rundstykker og en lille én til halsen. Medbring selv en kop – chaufføren laver kaffen. Middag indtages vi på Mørkenborg Kro. Bussen kører os ud i det flotte landskab – kaffe/lagkage serveres på Refsborg ved Billund. Vi er tilbage i Esbjerg ca. kl. 17. Pris 300 kroner.

FOA Bogshop

Få op til 20 % i rabat, når du køber studiebooks til din social- og sundhedsuddannelse eller pædagogisk assistentuddannelsen.

Læs mere på foabogshop.dk.

FOA
SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

KONTAKT FOA

FOA, forbundshuset
Staaings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Åbningstid:
Mandag-torsdag
8.30-16.00
Fredag 8.30-15.00

FOA-afdelinger

Afd. 1: 46 97 11 00
foa.dk/foa1
Bornholm: 46 97 33 13
foa.dk/bornholm
Frederikshavn: 46 97 11 70
foa.dk/frederikshavn
Frederikssund: 46 97 12 00
foa.dk/frederikssund
Guldborgsund: 46 97 17 50
foa.dk/guldborgsund

Horsens: 46 97 14 55
foa.dk/horsens
KLS: 46 97 15 00
foa.dk/cls
Køge: 46 97 16 00
foa.dk/koege
LFS: 35 44 45 46
foa.dk/lfs
Mariagerfjord: 98 51 21 11
foa.dk/mariagerfjord

Midtjylland: 46 97 30 30
foa.dk/midtjylland
Midt- og Vestjylland:
46 97 14 14
foa.dk/midt-vestjylland
Nordjylland: 46 97 29 00
foa.dk/nordjylland
Nordsjælland: 46 97 33 90
foa.dk/nordsjaelland
Odense: 46 97 18 00
foa.dk/odense

Randers: 46 97 19 00
foa.dk/randers
Roskilde: 46 97 19 90
foa.dk/roskilde
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
foa.dk/silkeborg-skanderborg
**Social- og Sundheds-
afdelingen:**
46 97 22 22
foa.dk/sosu

Partistøtte – nej tak

FOA støtter ikke politiske partier og dit kontingent bliver ikke brugt til at støtte politiske partier. Lovgivningen kræver imidlertid, at du som medlem af en faglig organisation, skal have mulighed for at framelde dig partistøtte, uanset at FOA ikke støtter politiske partier. Du kan derfor framelde dig her.

Ønsker du at framelde dig partistøtte, skal du udfylde nedenstående kupon. Kuponen skal sendes til forbundets revisor. Adressen, du skal sende den til, står nedenfor. På den måde sikrer du dig anonymitet. FOA får kun at vide, hvor mange der har framellet sig – ikke hvem.

Frameldingen gælder, indtil du annullerer den. Du behøver derfor ikke indsende kuponen, hvis du allerede har gjort det tidligere.

Hvorfor kan man ikke framelde partistøtte online på hjemmesiden?

Framelding skal ske ved hjælp af en erklæring, som skal underskrives personligt. Det er noget, Folketinget har bestemt.

☐ **Framelding:** Jeg ønsker at være fritaget for at betale til politiske partier eller partipolitiske formål i øvrigt over mit medlemskontingent.

☐ Jeg ønsker at annullere min tidligere framelde af partistøtte.

Sendes til:

Ri Statsautoriseret Revisionsaktieselskab
Skagensgade 1, 2630 Taastrup
Mærk kuverten: **Erklæring**

Cpr nr.

Lokal FOA-afdeling

Navn

Adresse

Postnummer og by

Dato

Underskrift

FOA
SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

Storstrøm: 46 97 28 00
foa.dk/storstroem
Sydfyn: 46 97 27 27
foa.dk/sydfyn
Sønderborg: 46 97 34 00
foa.dk/soenderborg
Sønderjylland: 46 97 35 00
foa.dk/soenderjylland
Trekanten: 46 97 36 10
foa.dk/trekanten

Vendsyssel:
46 97 10 30/46 97 13 46
foa.dk/vendsyssel
Vest: 76 10 93 50
foa.dk/vest
Vestsjælland: 46 97 38 60
foa.dk/vestsjælland
Århus: 89 36 66 66
foa.dk/aarhus

PMF-afdelinger
FOA/PMF Kbh. Syd:
46 97 28 50
foa.dk/foa-pmf-kbh-syd
PMF afd. 1: 46 97 31 01
foa.dk/pmf1
PMF afd. 4: 43 71 66 90
foa.dk/pmf4
PMF Fyn: 46 97 13 13
foa.dk/pmf-fyn

PenSam
Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282
3520 Farum
Telefon: 44 39 39 39
pensam@pensam.dk
pensam.dk

Redaktionen sluttet
20. marts 2023

Indlæg til 'Det sker' sendes
til Henriette Monrad,
hmon@foa.dk

Frist til nummer 4
28. maj
Frist til nummer 5
20. august

Annoncer
Media-Partners
Telefon: 28 57 08 57
jorgen@media-partners.dk

Annoncefrist
Nummer 3
1. maj
Nummer 4
7. august

Annoncer og indstik, som
er udsendt sammen med
Fagbladet FOA, er ikke
udtryk for FOAs anbefalinger.

Nummer 3 udkommer
Uge 24 2024

Synspunkter frem-
sat i Fagbladet FOA
er ikke nødvendigvis
sammenfaldende med
FOAs synspunkter.

Vi tager ansvar for
indholdet og er tilmeldt

**PRESSE
NÆVNET**

Medlem af Danske Medier
**DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL**

Tilsluttet Specialmediernes
Oplagskontrol

Oplag:
169.153/12. årgang
Tryk: Stibo Complete
ISSN: 1901-0214

Udgiver:

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

QUIZ

1. Hvor mange urinprøver skulle Sanne aflevere igennem 10 år?

- A. Under 300
- B. 300
- C. Mindst 300

2. Hvem har indstillet Sandra Larsen til Velfærdstalent 100?

- A. Hendes leder
- B. En familie til en borger
- C. Hendes kolleger

3. Hvor mange af FOAs medlemmer har en aftale om pauser, når temperaturen stiger i de varme måneder?

- A. Hver tredje
- B. Hver femte
- C. Hver tiende

4. Hvad var Thomas Harfot, før han blev sosu-medarbejder?

- A. Økonomi- og planlægningschef?
- B. Hjemmeplejechef
- C. Chef for ældretilsynet

5. Vi er gået tæt på en af illustrationerne i dette nummer af Fagbladet FOA. Hvad forestiller det?

- A. En marengs
- B. En lampeskærm
- C. En plisseret nederdel

KAN DU DIT FAGBLAD?

Vær med i lodtrækningen om et valgfrit gavekort på 250 kroner til Matas, Imerco, H&M eller Nordisk Film Biografer. Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle

svar i dette nummer af Fagbladet FOA. Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen. Besvar quizzen på fagbladetfoa.dk/quiz senest **20. maj**.

Vinder af quizzen i Fagbladet FOA nr. 1/2024 er **Jesper Olsen, Stege**

Har du et Dilemma?

Fagbladet FOAs nye podcast sætter fokus på svære dilemmaer i dit arbejds- og privatliv.

Et panel af dygtige mennesker vil i en ny podcast tale om og diskutere dilemmaer, som medlemmer af FOA kender fra hverdagen.

Panelet er sammensat af en bred vifte af FOAs faggrupper, som ganske sikkert har stået i de samme situationer.

Men Fagbladet FOA har brug for din hjælp. Måske har du oplevet det som svært at bede om lønforhøjelse, når chefen virker utilfreds? Eller måske ved du ikke, hvordan du jonglerer børnenes lektier og skiftende vagter som skilsmisseforældre?

Hvis du brænder inde med et dilemma, kan du fange vært og journalist Malin Schmidt på masch@foa.dk

DE FØRSTE DIGITALE SKRIDT

En guide til voksne om
småbørns digitale trivsel

**AKTIVITETER,
TIPS & VIDEN**

www.deførstedigitaleskridt.dk

**MEDIERÅDET
FOR BØRN & UNGE**

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

**NORDEA
FONDEN**
Vi støtter gode liv

Det kan skrives langt, snørklet og kompliceret. Eller helt **PlusKort**: **Få gode rabatter!**

Gå ind på **PlusKort.dk** eller i appen og gå på
opdagelse i alle dine rabatter og fordele.

FOA PlusKort.

Scan QR-koden og få dit PlusKort og alle
rabatterne på mobilen med det samme.

Available on the iPhone
App Store

ANDROID APP ON
Google play